

PRENUMERATA

Kurjera Warszawskiego wraz z dodatkiem porannym:

W Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75.

Za odnośzenie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5.

Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.

Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.

Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.

KURJER WARSZAWSKI.

OGŁOSZENIA

Reklamy: za jeden wiersz garbontowy albo jego miejsca pierwszy raz 25 kop. każdy następny raz kop. 20.

Nekrologia: za wiersz 15 kop. Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petitowy albo jego miejsce pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop.

Małe ogłoszenia za jeden wiersz po 2 kop. każdy raz, ogłoszenie minimum 20 kop.

Nadesłane za jeden wiersz garbontowy rs. 1.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Rajchmana i Spółka, ulica Senatorska 26.

wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta zrana, a nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

ROK SIEDMDZIESIĄTY TRZECI.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-jej rano do 8-jej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-jej rano do 1-jej po południu.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji 268. — Telefon Administr. 517. W Łodzi kantor własny, Piotrkowska 7281, telefonu nr. 313.

— We wtorek d. 19 (31-go) stycznia w Zimowym Jego Cesarskiej Mości pałacu odbył się wielki bal.

O godzinie 9-jej i pół wieczorem nastąpiło Najwyższe wyjście z pokojów wewnętrznych do sali Mikołajewskiej. Gdy Ich Cesarskie Mości weszli na salę, orkiestra zagrała poloneza z opery „Życie za Cesarza”. Najjaśniejszy Pan szedł pod rękę z Najjaśniejszą Panią. Za Ich Cesarskimi Mościami postępowali: Cesarzewicz Następca Tronu z Wielką Księżną Marią Pawłówną, Wielki Książę Włodzimierz Aleksandrowicz z księżną Meklemburg-Szweryńską, Wielki Książę Aleksy Aleksandrowicz z Wielką Księżną Ksenią Aleksandrowną i księżną Meklemburg-Szweryńską z Wielką Księżną Elżbietą Maurycówną.

Podczas przejścia w drugiej kolei poloneza, na czele Najwyższego pochodu, racyła iść Najjaśniejsza Pani z Jego Cesarską Wysokością Cesarzewiczem Następca Tronu, następnie Najjaśniejszy Pan z Wielką Księżną Marią Pawłówną i inne Osoby Rodziny Cesarskiej.

Po trzeciej kolei poloneza, Najjaśniejszy Pan racył rozmawiać z ambasadorami i posłami, a Jej Cesarska Mość z damami ciała dyplomatycznego. Następnie odbyło się przedstawienie dam Jej Cesarskiej Mości.

Około godziny 12-jej podano kolację, podczas której Najjaśniejszy Gospodarz balu, Jego Cesarska Mość w towarzystwie ministra Dworu Cesarskiego, generał-adjutanta hrabiego Woroncowa-Daszkowa i marszałków Dworu, obchodził salę.

Po skończonej kolacji, tańce ciągnęły się do godziny 1-jej po północy, kiedy Ich Cesarskie Mości, pożegnawszy gości, racyli udać się do pokojów wewnętrznych.

Russ. Invalid.

— W dniu jutrzejszym, o godzinie 9-jej zrana, w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej w kościele św. Ducha (po-paulińskim) odprowadzona będzie ku Jej czci uroczysta wotywa.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Wiemy już aż nadto, jak się sceny panamskie „robia” w izbie francuskiej. Dzisiaj pragniemy odmalować obrazek podobnego rodzaju z Monte Citorio.

Przedmiotem piątkowego posiedzenia izby włoskiej było wydanie w ręce sądów deputowanego Rocco De Zerbi, człowieka ruchliwego i w szerokich kołach używającego sympatii a pełnego talentów, nawet publicystycznych. Po zastrzeżeniu się pisemnym chorego Crispiego przeciw zeznaniu uwięzionego dyrektora jeneralnego „Banca romana”, senatora Tanlongo, jakoby w razach naglej potrzeby politycznej kilku z kolei prezesom ministrów dostarczał funduszy z banku, izba przystępuje do sprawy Rocca De Zerbi.

Jest już godzina 5-a. Pierwszy zabiera głos Colajanni, specjalista w demaskowaniu szacherek zakulisowych świata bankowego. Z głębokim ubolewaniem radykalny mówca staje wobec twardej konieczności i wyraża otuchę, że deputowanemu De Zerbi powiedzie się czystym i nieskalanym wyjść ze śledztwa sądowego. Tymczasem kwestja śledztwa parlamentarnego, wyrzucona drzwiami, powraca oknem do izby (głosy: Nie! Tak! wrzawa). Jeżeli wątpicie, zapytajcie opinii publicznej, w którą eo godzina najposępniejsze wieści biją gromem. Policzcie tylko owe pogłoski! Jedna z nich mówi, że Bank narodowy dokłada corocznie pewną sumę do funduszy tajnych ministerjum spraw wewnętrznych...

Prezydent ministrów Giolitti: To bezpodstawne i głupie!

Colajanni: Dobrze, dobrze! Niech tylko sądy powiedzą swoje. Dlaczego jednak powierzono śledztwo nagle innemu sędziemu?

Minister sprawiedliwości Bonacci: To nieprawda! Colajanni: Tak, ale w *couloirach* izby opowiadają, że w portfelach banków emisyjnych znajduje się wiele weksli politycznych (głosy: nazwiska! nazwiska!), które eskontowano naturalnie za obietnicę poparcia interesów banku (głosy: nazwiska!). Jaki nazwiska? Nie jestem przecież urzędnikiem policyjnym. Zresztą nie rozumiem waszej ciekawości. Przecież w *couloirach* nazwiska te przechodzą ustawnie z ust do ust. Czy są tutaj dwa sumienia: jedno w sali posiedzeń a drugie w perypatetycznych pogawędkach na kurytarzach izby? Musicie żądać ankiety, albo kraj was zepchnie! Nie chodzi już o stwierdzenie indywidualnych przewinień, ale o godność izby, o czystość obyczajów publicznych, która w tej atmosferze zarazy ginie (wrzawa). Dochodzić przestępstw jest rzeczą sędzią, o politycznej przyzwrotności deputowanych, którzy nie są urzędnikami, ale przedstawicielami udzielnej władzy ludu, może sędzić tylko parlament. Spodziewam się, że czasy nie zmieniły się i że pojęcie politycznego i prywatnego honoru nie poszło na łup cynicznych sofistów (wrzawa). Pozostawiłbym zresztą śledztwo nawet rządowi, gdyby p. Giolitti pozbył się pewnych ludzi, którzy niegodni są obok niego zasiadać (niepokój).

Prinetti zapytuje, dlaczego p. Giolitti w poprzednich rozprawach nad gospodarstwem bankowym nie użył głosu ministrom skarbu i handlu (niepokój). Mówią, że stoją oni z pewnymi bankami... (niesłychana wrzawa). Minister Grimaldi: Nigdy! Nigdy! Ha! ha! panu!

Prezes gabinetu Giolitti odpiera z oburzeniem insynuację Prinetti. Zabierał wyłącznie głos dlate-

Z TEATRU.

I otóż znowu wyszedłem z teatru Rozmaitości roz-entuzjazmowany grą naszych artystów, bo już dawno nie pamiętam, żeby się taka doskonała całość nawet w oryginalnej sztuce złożyła, jak we wczorajszym „Fredziu”. Jestem tak wrażliwy na dobrą grę aktorską, tak mnie cieszy, gdy widzę tę artystyczną drużynę, tryumfującą na całej linii w jednym zwartym szeregu, bez jednego dysonansu, jednego zachwiania się w najdrobniejszych szczegółach, że ot, zamiast rozpocząć feljton rozbiorem sztuki, mimowolnie zaczynam od podzielenia się z czytelnikami wrażeniem, pod którym ciągle jeszcze pozostaje od wyjścia z teatru, że jeszcze ta nasza trupa dramatyczna, gdy się w odpowiedni komplet złoży, jest jedną z najlepszych, jakie w całej Europie widzieć można!

A teraz, gdy już zrobiłem sobie satysfakcję, zanim do szczegółowej oceny gry tych dzielnych artystów przystąpię, mówny o nowej sztuce oryginalnej, o „Fredziu”, trzyaktowej komedji p. Stanisława Graybnera.

Tego samego autora grano już jakiś większy utwór w teatrze Małym, ale nie byłem na przedstawieniu, więc przyjąć muszę „Fredzia” za debiut komedjopisarski p. Graybnera i dlatego właśnie obszerniej jego sztukę rozebrać muszę, ażeby dać pole rów- nie czytelnikom, jak autorowi do skontrolowania, o ile na słusznych wywodach ocenę moją nowej oryginalnej komedji opieram.

Pierwszy akt wprowadza nas do mieszkania dwójga starszusków, którzy z sobą pół wieku w małżeństwie przeżyli, patriarchów rodziny Skibińskich. Dziadus, Jan Skibiński, oddał znaczny majątek ziemski w ręce syna, a wnukowi również obszerną dobrą kupił, przeniósłszy się na rezydencję z żoną do wielkiego miasta.

W nowej siedzibie, jakimś domku z ogródkiem, widocznie przy ustronnej ulicy położonym, cicho jest i spokojnie, skromnie, ale i dostatnio. Towarzystwo

składa się z dwojga jubilatów po złotem weselu i równie starej, jak oni, służącej Dębskiej, której wnuczkę Halkę wychowują Skibińscy, jak własne dziecko, szczęśliwi, że sierota urokiem swoich lat szesnastu wnosi do jesieni ich życia złoty promień słońca młodości. Odwiedza jeszcze pana Jana codziennie stary przyjaciel, może towarzyszy ze szkolnej ławy, mecnas Bujalski, który przy partji szachów przeprowadza dyplomatycznie cały szereg projektów, jakie sobie babka dla przyszłości z pomocą wnukowi układa.

Ten wnuk Fredzio jest właśnie tytułowym bohaterem komedji. Poznaliśmy go dopiero przy końcu pierwszego aktu, ale przedtem jeszcze zawieramy znajomość z jego rodzicami, hr. Stanisławem Skibińskim i jego małżonką z domu hrabianką z jakimś niemieckim nazwiskiem, którego, co prawda, nie dośłyszałem. Zdaje mi się, że Regenkampf. Zresztą o to mniejsza.

Już w pierwszej scenie stary Skibiński wytłumaczył nam, że jego syn, żeniąc się z hrabianką, postarał się o tytuł hrabiego dla siebie, że został jakimś włoskim *conte*, a pan Alfred nosi dziewięciopalkową koronę, jako klejnot dziedziczny po ojcu i matce w drugim pokoleniu. W kilku słowach przedstawia nam się Stanisław hrabia Skibiński, jako skończony idjota, zbieracz marek pocztowych, a przytem mąż pantofel, posłuszny na ślepo każdemu skinieniu swojej magnifiki. Żona jego, to znowu jakieś dziwne stworzenie, które nie kocha ani męża, ani syna jedy- naka, traci majątek w podróży za granicą, a w ogóle pozbawiona jest wszelkich cech charakterystycznych, oprócz egoizmu, takich, któreby jakakolwiek wypukłość tej zagadkowej postaci w komedji nada- wały.

Nareszcie zjawia się i Fredzio, o którym wiemy już, że zmarnował cały majątek, dany mu przez dziadka, że lichwiarze wyrzucił go przez subhastację lada dzień z Topolina, a grozi mu w dodatku jeszcze i więzienie za długi w skutek wyroków, pod rygorem przymusu osobistego na niego wydanych. Aż do tej chwili nie nas tak bardzo nie razi; wszystko tam jest prawdopodobne, a pierwsze sceny starych Skibińskich razem z ich wierną Dębską i śliczną Ha-

lunią dźwięczą serdeczną nutą ciepłego obrazka przeszłości, wykończoną drobiazgowo z istic flaman- dzką starannością o wierność i bogactwo szczegó- łów przy dosadnej charakterystyce tła i figur.

Fredzio w ostatniej scenie odrazu nadwiera fun- damenty, tak dobrze założone pod budowę komedji. Potrzebując gwałtownie pieniędzy na spłacenie dłu- gu z kart, zrywa ze ściany, pomimo prób i błagań babki, obraz Teniersa i biegnie go sprzedać, choć babka z mecenasem opierają się temu najenergi- czniej imieniem starego Skibińskiego, dla którego ten obraz stanowi drogocenną pamiątkę. To gwał- townie zrywanie obrazu ze ściany w oczach publi- czności, mimo obrony babki dokonane, robi wrażenie nad wszelki wyraz przykre, na którym widocznie początkujący autor przerachował się, boć oczywi- ście swego „Fredzia” tak bardzo zohydzić nie chciał, gdy mu jeszcze furtkę do rehabilitacji w trzecim akcie otworzył.

Alfred popełnia cały szereg czynów lekkomyśl- nych i niegodziwych nawet w dalszym ciągu akcji, ale jest do tego popychany przez własnych rodziców albo przez dobrego koleżkę Szerskiego. Tutaj jed- nak działa sam i przy pierwszym pojawieniu się na scenie, my nie o nim nie wiemy, oprócz tego, że długi robi i że jest zrujnowany zupełnie. Jeżeli na początek szamoce się z babką i gwałtem zabiera dro- gą dla dziadka pamiątkę, formujemy sobie o nim pojęcie tak wstrętne, że już nie go w naszych oczach oczyścić nie zdoła i wyczekujemy z jego strony nie komedjowej rehabilitacji lekkomyślnego utracjusza, ale chyba zbrodni melodramatycznego czarnego cha- rakteru.

Cały drugi akt obraca się około nowej figury, wprowadzonej do komedji, z bogatego lichwiarza, Złotogórskiego. Właściwie nazywał się dawniej ten jegomość Lejba Goldberg. Ale zmienił imię i nazwisko, a jako przeważny wierzyciel hypoteczny Fredzia porozumiewa się z jego rodzicami o uregulo- wanie powikłań finansowych hrabiego przez małże- stwo dłużnika z córką wierzyciela. Panna Salomea, dawniej Goldberg, obecnie Złotogórska, ma uszczę- śliwić młodego Skibińskiego swoją ręką i wianem, a

go, że w rozprawach poprzednich tkwił silny żywioł polityczny, a w wypadkach, gdy o politykę rządu chodzi, on tylko ma prawo głos zabierać. Minister raz jeszcze odpycha myśl ankiety parlamentarnej; przyjęcie tego wniosku obudziłoby podejrzenie w kraju, że Izba pragnie tamować bieg sprawiedliwości (oklaski na lewicy).

Minister sprawiedliwości Bonacci zaprzecza raz jeszcze kategorię pogłosce, jakoby sędzia, który prowadził wstępne śledztwo w sprawie bankowej, został zmieniony. Minister obiecuje przekonać cały kraj o niezawisłości stanu sędziowskiego we Włoszech.

Minister skarbu Grimaldi powiada, iż ze spokojem oczekuje chwili, która odsłoni całą prawdę. Nikczemny system oszczerstw i potwarzy, w którym i jego uwikłać pragną, pryśnie wówczas jak siatka pajęczą.

Podobne oświadczenie składa minister handlu i rolnictwa: Lacava.

Prinetti mimo wszystkiego nie kapituluje. Wśród oburzenia ogromnej większości Izby prowokuje on znów Giolitti, aby „we własnym interesie” zgodził się na ankietę. Giolitti z oburzeniem woła: Wobec takiego systemu ciągłych osobistych napaszczy nie znajdzie się wkrótce człowiek honoru, który gotów byłby zasiać na tem miejscu!

Prinetti: Pan nie wiesz, co to jest człowiek honoru! (Piekielna wrzawa).

Przewodniczący wzywa Prinetti do porządku i proponuje zamknięcie gorszącej dyskusji. Izba jednomyślnie uchwała wydanie De Zerbiego, o którym jaknajmniej w całej rozprawie mówiono, w ręce sądów.

Przebieg piątkowego posiedzenia, który miał coś ze stylu straganiarskiego w sobie, sprawił bardzo przykre wrażenie w całym Włoszech. Odgłosem tego przygnębienia jest prasa wszelkich odcieni. Wydobywanie na poważną i czcigodną mównicę parlamentarną niedźnych plotek kawiarnianych i przedpokojowych, jak to czynili: Colajanni i Prinetti, oburzyło nawet przeciwników rządu, pracującego rzetelnie nad odkryciem prawdy i ukaraniem kilku niegodnych jednostek.

Rezolucja uchwalona przez lewicę niemiecką w d. 4-ym b. m. z powodu nowego programu hr. Taaffe'go powiada, że stronnictwo uważa koalicję zachowawczych pod względem politycznym, ale nie różniących się pomiędzy sobą w zasadzie stronnictw za możliwą, odmawia wszelkie współdziałania z partjami różniącymi się z sobą zasadniczo; program rządowy uważa ona za dobry z wyjątkiem zastrzeżenia praw wykonawczej i administracyjnej praktyki w zakresie kwestji językowej i szkolnej; lewica stoi niewzruszenie przy ugodzie czesko-niemieckiej i oświadcza gotowość do poparcia rządu, przy zachowaniu swo-

body działania, w zakresie reform ekonomicznych, socjalno-politycznych, przemysłowych, podatkowych i sądowych.

Br. Z.

Dla wystawy w Chicago.

(Korespondencja własna Kurjera warszawskiego.)

Petersburg, d. 30-go stycznia.

Z otwarciem żeglugi odplyną do portów Ameryki Północnej parowce rządowe, przeznaczone do przewiezienia okazów na wystawę w Chicago. W wielu pracowniach i warsztatach zdwojono też w ostatnich tygodniach usiłowania w kierunku ostatecznego uporządkowania zbiorów, instytucje zaś, które już teraz są gotowe do popisu, korzystają z czasu, pozostałego do terminu złożenia okazów na pokładzie, aby dać ogółowi możność zaznajomienia się z przedmiotami cenniejszymi.

Dwa ministerja: marynarki i finansów urządziły w ubiegłym tygodniu wystawę przedmiotów, wyszłych z pracowni instytucyj, podwładnych tym ministerjom. W salach muzeum zarządu marynarki wystawiono na widok publiczny modele i instrumenty, odnoszące się do budowy okrętów, tudzież przyrządy, ułatwiające badanie dna morskiego. W pawilonie zaś, który umyślnie zbudowano na jednym z placów, przedzielających budynki, mieszczące nad Fontanką zarząd i warsztaty ekspedycji papierów państwowych, otwarto wystawę przedmiotów, wykonanych w pracowniach artystycznych tej ekspedycji.

Wystawa modeli i przyrządów, które ministerjum marynarki wysłała do Chicago, nie jest zwiedzana zbyt licznie, figurują tu bowiem przedmioty, które mogą być należycie ocenione tylko przez specjalistów, jak np. kompas, przeznaczony dla budowanego pancernika „Navarin”, model krzyżowca 1-ej kategorii „Ruryk” i części pokładu krzyżowca „Pamięć Azowa”, a nadto przyrządy, służące do badania dna morskiego, wykonane według wskazówek jednego z profesorów szkoły technicznej ministerjum marynarki w Kronsztadzie.

Natomiast wystawa, urządzona chwilowo staraniem ekspedycji papierów państwowych, zgromadza codziennie, pomimo znacznej odległości od środka miasta, wielu ciekawych.

Zakład, dostarczający zarządowi skarbowemu i wszystkim niemal prywatnym instytucjom finansowym Rosji znaków i papierów wartościowych, musi, dla możliwego uchronienia się od podrabiań, sam wytwarzać materiały, użytkowane przy wyrabianiu tychże papierów wartościowych, a zarazem posiadać pracowników, oddanych wyłącznie tej instytucji.

W kilku grupach uwidoczniła też ekspedycja swa działalność, zapoznając widza ze sposobami przygotowywania papieru, z przygotowywaniem klisz i stereotypów—jeden z wystawionych stereotypów żelaznych odbił już 5 milj. egzemplarzy, ze sposobami stosowania cynkografji, foto-cynkografji, chromo-foto-cynkografji, ksylografji, litografji, foto-litografji, chromolitografji, fototypji i galwanoplastyki, oraz przedstawiając liczne wzory wykonanych, na żądanie ministerjów finansów, marek stempłowych i pocztowych, banderol, banknotów, akcyj itp.

Oświetlone z wewnątrz duże witryny zapoznają nas ze sztuką wytwarzania na papierach wartościowych znaków wodnych, ornamentów i portretów, których dopatrzeć się można tylko przy należytem oświetleniu. Szereg rozmieszczonych dalej szkatulek daje pojęcie o badaniach, za pomocą mikroskopu, przymiotów tkanin, jakie użytkowane bywają dla przygotowania różnych gatunków papieru. Badaniami wymienionemi zajmuje się stacja doświadczalna ekspedycji i papierów państwowych, o rezultatach zaś tych doświadczeń pouczają liczne mikro-fotogramy, które wykazują cechy charakterystyczne tkanin. W dziale druków uderza sposób, dający możność równoczesnego przenoszenia na papier kilku kolorów, która to metoda znalazła pierwszy raz zastosowanie w petersburskiej ekspedycji papierów państwowych, z chwilą zbudowania w r. 1891 przez jednego z pracowników tej instytucji, Orłowa, skomplikowanej, lecz znakomicie funkcjonującej maszyny.

Nadejście z Jekaterynburga i Kolywania wyrobów tamtejszych szlifierni uległo zwole skutkiem utrudnionego zaspami śnieżnymi transportu. Wazony jaspisowe nie będą przeto wystawione w Petersburgu na widok publiczny. Wazony te z szaro-fioletowego jaspisu, spoczywające na piedestale z szarozielonego porfiru syberyjskiego, wazony z zielonego jaspisu na różowych marmurowych piedestalach mają odznaczać się artystycznym wykończeniem i imponować rozmiarami.

R.

Dwa pytania.

Publiczność francuska, interesująca się wielce autorami swoimi, z zacięciem najdrobniejszych rada dowiaduje się o nich szczegółów i mimo, że prasa miejscowa sama z siebie nie szczydzi ich, ten i ów żąda ich więcej, zarzucając dzienniki pytaniami, wymagającymi niekiedy odpowiedzi i obszernych i pracowicie zbieranych.

Świeżo dwóch czytelników *Figara* z dwoma zakresu tego wystąpiło pytaniami, a udzielone im odpowiedzi, sądzimy, w streszczeniu i czytelników *Kurjera* zająć powinny.

jej papa bierze na siebie oczyszczenie z długów hrabiowskiej korony, w którą córkę i przyszłych wnuków przystroić pragnie.

Otóż ten lichwiarz, żyd świeżo ochrzczony, mojem zdaniem, zupełnie się autorowi „Fredzia” nie udał. Takiej figury użytej i nadużytej w tylu naszych oryginalnych komedjach nie można charakteryzować konceptami, uzbieranymi z pism humorystycznych. Publiczność śmiać się będzie, szczególnie jeśli nie jest bardzo wybredną i z żydowskiego żargonu i z niefortunnej francuzczyzny i wreszcie z dziwnie poprzekręcanych przysłówów niedoszłego hrabskiego teścia. Ale to wszystko dobre jest na farsę, nie na komedję. W komedji trzeba tworzyć charakter, dbać o jego rozwój konsekwentny i prawdopodobieństwo sytuacji. Goldberg czy Złotogórski na to, żeby sobie szukał zięcia hrabiowskiego, musiałby inaczej wyglądać: otrzeć się już trochę, ogładzić w innej sferze towarzyskiej, a po za tem nie dalby się łapać Szerskiemu na tyśiącguldenową pożyczkę za jakiś toast rymowany bez sensu, boć już chyba wrodzonego sprytu choćby przy braku wszelkiego wykształcenia nawet lichwiarzom żydowskim zaprzeczyć nie można.

Autor traktował tę postać najzupełniej powierzchownie, zrobił z niej szablonową karykaturę, a nie wy dobył komizmu, jaki przy rozważniejszym opracowaniu z pewnością by mu się w komedjowych sytuacjach nastęrczył. Jedyna dobra scena komiczna Złotogórskiego, to jego spotkanie ze starym Skibińskim, gdy dziadek Fredzia z nowym imieniem dawnego Lejby i stanowiskiem lichwiarza przerodzonego w finansistę, pogodzie się nie może. To jest zabawne, komiczne i komedjowe, a jako sytuacja komiczna dobrze przygotowane. Szkoda tylko, że autor na tem akcie drugiego nie zakończył i kazał wejść niepotrzebnie kilku osobom na wypędzenie Złotogórskiego po to aby jakiejś perory dziadka niepotrzebnie przed zapadnięciem zasłony wysłuchały.

Na akcie trzecim dotkliwie się odbija bład autora z owym obrazem, zabranym przez Fredzia, w akcie pierwszym popełniony. Gdyby ten młody chłopak był charakterem słabym, ulegającym tylko złym wpływom swego wychowania i towarzystwa i gdy-

by takim stanął odrazu przed nami w pierwszej chwili, mógłby pomimo swojego marnotrawstwa, skłonności do bogatego małżeństwa choćby i z córką lichwiarza, a nawet, mimo niegodziwej skargi o ubezwłasnowolnienie dziadka, za namową Szerskiego do sądu podanej, pozostać dla publiczności sympatycznym.

Mają ten szczególny przywilej autorowi dramatyczni, którzy górują nad wszelkimi innymi rodzajami sztuki, że rozporządzają najplastyczniejszym środkiem do wywoływania wrażeń: żywym człowiekiem, aktorem. Tak samo, jak w życiu i na scenie powierzchowność bardzo wiele znaczy. Upredza nas ona korzystnie do człowieka, albo do niego zniechęca. A coż dopiero modulacje głosu, wyraz twarzy i gesty jakże doskonale pomagają autorowi za pośrednictwem aktora do wyrażenia swoich intencji, których najdobitniejszym słowem nigdy równie wyraźnie wskazać nie może. Młody i przystojny kochanek w teatrze ma swoje prawa, które mu zawsze przynosi publiczność, o ile autor nie każe mu w jej oczach spełnić coś tak wstrętnego, że mu na cały wieczór już bezwzględnie jej sympatje odbierze. Tak się też stało z Fredziem. Nie wierzymy w jego nagłą transformację pod wpływem nauki moralnej, jaką mu mecenas prawi. I uczciwszy zwrot w jego uczuciach dla Halki wydaje nam się podejrzanym, a pokora wobec dziadka, którego na początku trzeciego aktu, wiedząc, jak strasznie przeciw niemu zawinił, traktował z tak cynicznym lekceważeniem, wygląda na udaną skruchę, do której żadnej wagi przywiązywać nie możemy. I powtarzam, to nie podanie o ubezwłasnowolnienie dziadka, nie cały szereg lekko-myślności, nadużyć, a nawet czynów niehonorowych tak złe nas dla Fredzia usposobiły. To akt pierwszy winien, że bohater sztuki wydaje nam się materialem na lotra, a nie na mogącego się poprawić pustaka z lekką głową, ale sercem jeszcze niezupełnie zepsutem. To też znowu akt trzeci aż do ostatniej sceny chybia, bo przedstawia różną ewolucję uczuć i przekonań Fredzia w sytuacjach, które nie zostają ze sobą w konsekwencji logicznej. Fredzio jako charakter nie wytrzymuje krytyki, bo na-

wet zupełnym brakiem charakteru, takim, jakim go zrobił autor, psychologicznie wytłumaczyć go nie można.

A teraz wróćmy się do komedji jako do całości, gdy już znamy jej części składowe. P. Graybner chciał w niej przedstawić trzy pokolenia. Uczciwych, zacnych, szlachetnych dziadków, oszczędnych, pracowitych, dobrych mężów, jednym słowem zbiór wszystkich cnót. Ludzie ci nie mają nawet usposobień arystokratycznych, o pochodzenie szlacheckie mało dbają, a stary Skibiński przy wrodzonym dowcipie dowodzi nawet pewnego wykształcenia, któreby musiał nabyć, sądząc z dobrej znajomości łaciny, przynajmniej w ukończonym z pilnością gimnazjum. Muszę przyznać, że czerzy figury, mające reprezentować to pokolenie, t. j. Jan i Tekla Skibińscy, mecenas Bujalski i stara służąca—są wszystkie kreślone bardzo ładnie, że do malowania ich użył autor barw ciepłych, nadał im ten tradycyjny charakter poczciwości i dobroduszości, który tak nas pociąga do ludzi starej daty. Natomiast przedstawiciel drugiego pokolenia Stanisław jest kretynem, marnuje fortunę, pnie się do arystokracji i kupuje tytuł hrabiowski? W dodatku jest egoista, pozbawionym wszelkich uczuć rodzinnych, a z synem spotyka się w buduarach półświatka. O Fredzia mi nie chodzi, bo jako psychologicznie fałszywy, nie może stanąć do konfrontacji z dziadkiem i babką. Jego rodzice za to, podani tylko w sylwetkach, kompromitują bardzo swoich protoplastów i rzucają czarny cień na swoich idealnych rodziców. Pozbawił je p. Graybner wszelkich przymiotów i cnót, a nawet rozumu w mezkim reprezentancie rodu.

P. Graybner, według mojego zdania, ma niezaprzeżony talent komedjopisarSKI. Jest ciepło i uczucie w czterech figurach najstarszego pokolenia z „Fredzia”; dialog żwawy i dowcipny płynie autorowi gładko, sceny wysnuwają się zrecznie jedna z drugiej, znajdzie się i komiczna sytuacja i zasób dobrodusznego humoru, szczególnie w pierwszym akcie. Temperamentu scenicznego ma p. Graybner bardzo wiele, a szczęśliwych pomysłów pisarza scenicznego mógłbym przytoczyć kilka i to niepośledniej warto-

Pytania brzmiały:

W jakim czasie przeciętnie wybitniejsi autorowie tworzą dzieła swoje?

Gdzie się podziwiają rękopisy autorów?

Ze względu na pytanie pierwsze odpowiedź zajmuje się szczególnie Balzac'iem.

Ten ostatni sam wspomina, iż drugi tom „Fizjologii małżeństwa” wykończył od d. 1-go września do 10-go listopada r. 1829-go, a więc w przeciągu 70-iu dni. „Pułkownik Chabert” zajął dwa miesiące pracy zawziętej (lutym—marzec 1832). „Ludwik Lambert” w tymże roku także dwa miesiące (czerwiec—lipiec). Po wykończeniu dzieł tych w liście z d. 1-go września r. 1832-go, pisząc do matki, Balzac skarży się na wycieńczenie pracą, a jednak w tymże samym roku jeszcze rozpoczyna „Lekarza wiejskiego”, napisanego w osiem miesięcy (październik 1832, lipiec 1833). „Eugenja Grandet” kosztowała mniej czasu (trzy miesiące 1833), jak i „Recherche de l'Absolu” (czerwiec—wrzesień 1834). W pogoni tej wszakże dzieł pierwszeństwo należy się „Cezarowi Biroteau”, napisanemu i poprawianemu 15 razy w ciągu 20-tu dni! „Urszula Mironet” zabrała czasu dwa miesiące, „Kuzynek Pona” pięć miesięcy, zaś „Kuzynka Bette” sześć tygodni.

W latach od 1827—1848-go autor „Komedji ludzkiej” wykończył 80 dzieł, dających razem 10,816 stronic bitym drukiem, co się równa 30,000 co najmniej stronicom dzisiejszych wydawnictw *in octavo*.

A jednak gdy wymienione powyżej utwory wychodziły z pod pióra Balzaca, jakby jednym rzutem, nad innymi, jak „La Femme de trente ans”, „Les Illusions perdues”, „Le Curé de village”, pracował zwolna i mozolnie, powracając do nich w dłuższych odstępach czasu po razy kilka.

Szybkością tworzenia zbliżała się bardzo do Balzaca pani Sand, jak wiadomo znowu, iż Flaubert latami całymi nad jedną pracował książką. Rok pracy regularnej po cztery godziny dziennie wystarcza Zoli na napisanie powieści, wliczając w to i przygotowanie materiału. Ludovic Halévy za to od 10 iu lat obiecuje swoją „Blanche Couronne”, co roku zapowiadana, a mimo to nie schodząca z warsztatu.

Paweł Bourget pracował osiem lat nad „Cosmopolis”. Jerzy Ohnet nosi się jednocześnie z kilkoma powieściami po lat kilka, tworząc pracowicie. Pracuje, na podobieństwo Zoli, regularnie półczwartej godziny zrana aż do chwili, w której służący przypomina mu, iż czas już ubierać się do śniadania. W momencie tym Ohnet przerywa pisanie, choćby w połowie wyrazu.

Bez trudu tworzy Claretie, jakkolwiek rękopisy jego z samych niemal poprawek się składają. Używa przytem różnych gatunków i formatów papieru: do artykułów dziennikarskich papieru gładkiego, zielonkawatego, o formacie listowym; do powieści i dzieł historycznych tego samego papieru o podwójnym formacie; dla sceny pisuje na zwykłym, białym, szkolnym papierze.

Edmund Goncourt odpoczywa w lecie co roku dwa miesiące, pozostałe dziesięć pisze powieści lub zbiera „dokumenty” do dzieł historycznych, Alfons Daudet na wy-

ści. Ot drobiazg, naprzykład: Ów stary zegar grający kuranta. Jakże to ładne i wdzięczne.

Alboż dalej znów w zupełnie odmiennym rodzaju złożenie przez starego Skibińskiego parasola w wyciągniętej ręce Złotogórskiego. I owo okrycie, porzucone przez wnuka a odkupione przez dziadka jako wspaniała szata na paradne ubranie, to także drobny szczegół dobrze pomyślany. Mógłbym wiele jeszcze takich dobrych pomysłów wskazać we „Fredziu”, które mi najdowodniej świadczą o tem, że początkujący dziś komedjopisarz nie wziął się do nieswoich rzeczy, że ma środki po temu, aby wzbogacić nasz repertuar oryginalny utworami prawdziwej wartości literackiej i scenicznej.

Na teraz niech mu wystarczy przekonanie, że napisał komedję, której bezwzględnie chwalić nie można, ale której też i talentu zaprzeczyć trudno. Za szeroko zakroił i nie osiągnął zamierzonej miary. Ale dał scenie jeden pełny charakter, sam w sobie bez zarzutu, Jana Skibińskiego; przy nim postawił dwie bardzo ładne sylwetki żony i starej sługi, a do udanych i wdzięcznych w jego sztuce liczę śliczniętką Halkę i poczciwego mecenasa. To tak dużo nawet na zaleconą przez sędziów konkursowych komedję, że doprawdy p. Grajbnier może być ze swego dzieła zadowolony, bo tam zaczyna autor „Fredzia”, gdzie wielu granych i ogranych komedjopisarzy nigdy nie dochodzi.

Zadowolenie to powinno się spotęgować po przedstawieniu nowej komedji w teatrze Rozmaitości całą wdzięcznością, jaka się słusnie należy artystom sceny warszawskiej od autora „Fredzia”.

Cóż to za pyszną figurę stworzył p. Rapacki z tego poczciwego dziadunia Skibińskiego. Zamaszysty był, energiczny, jowialny, a przytem miał tyle szczerego uczucia, że aż promieniało ciepło od niego ze sceny. Ten liryczny, na który znakomitemu artyście zdobyć się najtrudniej, dźwięczał tak szczerze, tak serdecznie w ostatniej scenie komedji, że w podzi-

kończeniu powieści używa średnio 18 miesięcy, tak się przynajmniej dzieje od czasu napisania „Sapho”. Maupassant'owi rok czasu wystarczał tak na tom powieści czy nowel.

Zdaniem Dumasa syna, ojciec jego pracował co dnia od rana do wieczora, t. j. do obiadu, a potem dwie godziny jeszcze „do poduszki”, zaś pani Sand 8—10-iu godzin dziennie, z tych 3—4-ch nocą. Oboje nie przechowywali rękopisów swoich, obdarzając nimi przyjaciół, zabierających je w upominku.

Emil Zola rękopisy swoje porzuca wraz z niepotrzebnymi papierami na strychu w Medan, do druku bowiem posyła powieści rozdziałami, nie przeglądając ich nawet przedtem, poprawia je zaś i przerabia dopiero w odbitkach, tak, że rękopis często zgoła różnym jest od książki. Jedyny tylko rękopis powieści „Conquête de Plassans”, drukowanej w „Siecle'u”, dostał się dyrektorowi tegoż dziennika, p. Jourde.

Rękopisy wszystkich powieści swoich oprawne przechowuje starannie Ohnet, gdy manuskrypty dzieł scenicznych pali, każdy z nich bowiem, jak utrzymuje, wraz z „dokumentami” i w kufrze całym nie pomieściłby się.

Maupassant rękopisy swoje rozdarowywał; rękopisy Coppée'go, o ile także nie ofiarowane w prezencie przez autora, zbiera starannie i oprawiać każe siostra jego, Aneta.

Zwyczaju tego obdarzania znajomych rękopisami trzymają się zresztą wszyscy niemal autorowie wybitni, nabywani o nie często. Odbywają się też niemi i handelki. Goncourtowi np. redakcja „Voltaire'a” nie zwróciła rękopisu „Faustyny”, manuskrypt ten, jak się pokazało później, nabył wielbiciel autora ~~król~~ król Ludwik bawarski, za 12,000 fr.

Od śmierci brata Juljusza, Edmund Goncourt zbiera rękopisy swoje i oprawiać je każe, pali jedynie manuskrypty historycznej treści. Rękopis „Madame Gervaisais”, ofiarowany przez autora Burty'emu, po śmierci tego ostatniego sprzedano za 2,000 fr.

Na zakończenie dodać należy, iż wielu z autorów, nie przechowujących rękopisów własnych, skrzętnie zbierają cudze.

Ciekawa jest kolekcja rękopisów do tej pory niedrukowanych a złożonych w Bibliotece narodowej na przechowanie, aż do oznaczonego przez autora czasu. Należą do nich między innymi: „Les Moeurs de mon temps” Maksyma du Camp, do roku 1910-go, „Lettres à la Présidente” Teoфіla Gautier do r. 1920-go i „Listy” Musseta do r. 1910-go. (=)

Od administracji.

Z powodu zupełnego wyczerpania egzemplarzy za styczeń r. b., mimo zwiększonego nakładu, „Kurjer” nowoprzybywającym prenumeratom na kwartał I-szy, ekspedujemy od 1-go lutego.

wienie wprawiał tych, którzy wielki talent artysty do ról charakterystycznych tylko podziwiać przywykli. Pani Niewiarowska była wierną towarzyszką tego dziadunia, który prowadził pierwsze skrzypce w doskonałym kwartecie, jaki z parą starych Skibińskich p. Ostrowski, w roli mecenasa Bujalskiego, i pani Borkowska, jako poczciwa Dębsia, w komedji stanowią.

Panna Trapszówna, której prawdziwy, szczerzy talent do ról naiwnych i lirycznych tak rzadko mamy sposobność oceniać na scenie, grała Halkę z wdziękiem, prostotą i z niekłamaniem uczuciem młodej dziewczeczki. Panu Frenklowi autor „Fredzia” może najwięcej ma do zawdzięczenia, bo pomyslowy komik uposażył Lejbę-Leopolda w masę doskonałych szczegółów charakterystycznych, które sprawiły, że postać z trywjalnie banalnej stawała się często zabawna, a czasem i prawdziwie komiczna.

P. Wolski miał bardzo niewdzięczne zadanie polepszenia w jakąś całość niekonsekwentnej swojej roli. Zszywał tedy, jak mógł, odmienne w charakterze sceny z sobą i talent artysty sprawił to, że przynajmniej grubsze szwy nie bardzo były widoczne.

Bohaterka tragiczna, panna Noiretówna, musiała z woli autora zmienić się w charakterystyczną matkę komedjową. Nie było jej z tem do twarzy, a pewno i do gustu. Ale grała równie dobrze hrabinę, jak p. Leszczyński jej męża, a p. Prażmowski akcentował doskonale wszystkie brednie rymowanego toastu weselnego. Czym już wszystkich wymienić? ach jeszcze p. Krogulski w dobrej granej roli lokaja o wzmiankę z ańsza się dopomina.

Teraz, gdy już wszystkich artystów wyliczył, biorących udział we wczorajszym przedstawieniu, niech mi wolno będzie raz jeszcze powinszować im takiej świetnej całości, takiego prawdziwego koncertu gry aktorskiej, jakiego oddawna na scenie naszej nie pamiętam.

Kazimierz Zalewski.

Toż samo początek powieści „Nafta” (za styczeń r. b.) całkowicie wyczerpany.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— *Grażdanin* dowiadyuje się, że komisja r. t. A. S. Jermolowa, zajmująca się kwestją uregulowania podatku stempowego, powierzyła sprawę zreformowania podatku wekslowego i aktowego oddzielnej podkomisji.

— *Petersb. wiad.* donoszą, iż p. minister sprawiedliwości wniósł do rady państwa ostatecznie opracowany projekt przepisów o adwokatach przysięgłych i obrońcach prywatnych. Według projektu ma być ustanowiona maksymalna cyfra adwokatów w każdym okręgu sądowym. Cyfrę tę oznaczają rady adwokackie, które zorganizowane będą we wszystkich okręgach. Liczba adwokatów-żydów nie może przewyższać 10%, a liczba pomocników wyznania mojżeszowego 15% ogólnej liczby adwokatów i ich pomocników. Pomocnikami adwokatów mogą być tylko osoby, posiadające dyplomy uniwersyteckie. Każdy adwokat może mieć najwyżej dwóch pomocników. Przy stawianiu w sądach pomocnik winien mieć upoważnienie swego patrona.

— *Petersb. wiad.* dowiadują się, że w d. 24-ym b. m. w komitecie ministrów rozstrzygnięta została kwestja dowozu żelaza zagranicznego w ten sposób, iż p. minister upoważniony jest do wnoszenia odpowiedniego podania do komitetu ministrów, ilekroć uzna za konieczne sprowadzić z zagranicy wyroby żelazne z opłatą cła.

— *Petersb. wiad.* dowiadują się, iż powstał nowy projekt zreformowania sądów handlowych. Według rzeczonożego projektu ma być skasowany IV departament senatu, zajmujący się dotychczas sprawami sądów handlowych, te zaś ostatnie mają być poddane pod władzę izb sądowych, które będą dla nich instancją apelacyjną.

— Wskutek obniżenia taryf na przewóz soli, wysyłanej ze stacji kolei Sławiańsk-kursko-charkowsko-azowskiej do stacji kolei tutejszych, opłata za przewóz tak została uregulowana, iż za transporty, wysyłane dalszą drogą okólnikową przez koleje południowo-zachodnie, fracht tyle kosztuje, jak i za transporty, wysyłane do kraju drogą prostą, znacznie krótszą, innemi kolejami. Wybór kierunku transportów kolejami południowo-zachodnimi i nadwiślańską, lub innemi kolejami wyłącznie zaezeć będzie od wysyłających sól i odbiorców tegoltowaru, a ponieważ nie będą oni interesowani pod względem cen frachtów, przeto pierwszeństwo oddadzą tym kolejom, któremi transporty szybciej dojdą do punktu swego przeznaczenia, czyli będą mieli na względzie tylko pośpiech w przewozie. Pragnąc skierować transporty soli, które mają być bardzo znaczne, na kolej nadwiślańską, zarząd tejże wydał rozporządzenie do służby ekspedycyjnej i ruchu, ażeby dołożyły starań o pośpiech w przewozie ładunków soli. Pomiędzy innymi dyrektor zaleca, iżby wagony z solą, przychodzące koleją południowo-zachodnią, przyjmowane były w Kowlu bezzwłocznie i wysyłane dalej pierwszemi odchodzącymi pociągami towarowymi. W razie zagrzenia się lub uszkodzenia w drodze wagonu z solą, towar należy natychmiast przeładować do wagonu innego i ten wysłać dalej najbliższym odchodzącym pociągiem. Stacje tranzytowe Iwangród i Warszawa towarowa na kolei obwodowej, wagony z solą mają bezzwłocznie po przybyciu zdawać je kolejom sąsiednim. Rewizorzy ruchu mają baczenie przestrzegać, ścisłości wykonywania powyższych rozporządzeń.

— *Russk. żiżn* donosi, iż utrzymał się projekt, asekurowania na życie lekarzy, studentów i felczerów, delegowanych do miejscowości dotkniętych epidemją. Lekarze mają być ubezpieczeni do wysokości 5,000 rs., studenci do 3,000 rs., a felczerzy do 500 rs.

— *Birż. wiad.* piszą: Jak słyszeliśmy, powstał projekt wykupienia kolei fabryczno-łódzkiej i oddania jej do eksploatacji towarzystwu kolei warszawsko-wiedeńskiej, które, stosownie do tej kombinacji, przyjęłoby jednocześnie na siebie przeprowadzenie budowy linii obwodowej w Łodzi. Co do tej ostatniej kolei (obwodowej) ministerjum finansów oraz ministerjum komunikacyj przyszły do wniosku, że budowa jej przez syndykat prywatny nie odpowiadałaby widokom rządu. Wnioski ministerjum komunikacyj skłaniają się podobno na korzyść budowy kolei obwodowej łódzkiej z funduszy skarbu; natomiast ministerjum finansów uważa za rzecz korzystniejszą powiększyć budowę tej linii kolei fabryczno-łódzkiej. Kombinacja finansowa i w zrealizowaniu całej sprawy to-

warzystwu kolei warszawsko-wiedeńskiej ma charakter kompromisu. Jak utrzymują, do Petersburga już przybyli przedstawiciele kolei warszawsko-wiedeńskiej zaproszeni przez departament kolejowy ministerjum finansów w celu porozumienia się o rzeczonyj sprawie.

— Russkie towarzystwo żeglugi parowej zawiadomiło wszystkie zarządy kolejowe, że wskutek wiatrów południowych wkrótce porty morza Czarnego uwolnione będą od lodów, a więc i żegluga przywrócona. Wobec tego koleje obowiązane są już przyjmować do ekspedycji towary, wysyłane w komunikacji zamorskiej, przez Odesę, z tem jednak zastrzeżeniem, że nie przyjmują odpowiedzialności za terminową dostawę.

— Dzisiejszy *Warsz. Dniem.* zamieszcza odezwę zarządu generał-gubernatora stepowego, wzywającą tutejszych rolników i agronomów do osiedlenia się na gruntach, nadanych kozakom, a położonych przeważnie nad Irtyszem i Iszmem.

— Smutny obraz urodzaju zeszłorocznego w guberniach południowo-zachodnich maluje ostatni zeszyt przeglądu za r. z., wydany staraniem departamentu rolnictwa na podstawie wiadomości źródłowych. Pomimo żyznej gleby, bardzo słabe wyniki zbiorów zeszłorocznych okazują liczby średnich wypadków dla gubernji podolskiej. Tak np. średni urodzaj żyta nie przekracza 10-ju cztw. z diesiatyny (w pow. lityńskim), wynosi 8³/₄ cztw. w pow. braclawskim, dochodzi zaledwie 2¹/₂—3 cztw. w powiatach: bałckim i uszyckim. Przy znacznych wahanach, nielepsze są wyniki urodzaju pszenicy ozimej, jara zaś wszędzie prawie przepadła. Inne rodzaje zbóż (jęczmień, owies, tataraka) tudzież rośliny okopowe zupełnie nie dopisały. Owoce nie obrodziły wskutek przymrozków w maju i upalnego lata. Zbiór wreszcie siana dał 1/5—1/10 średniego rezultatu. Wynik zbiorów w gub. kijowskiej, aczkolwiek pomyslniejszy trochę, niż w gub. podolskiej, także był niezadowolniający. W gub. wołyńskiej urodzaj w ogóle był średni, w rówieńskim zaś nawet bardzo dobry.

— Ponieważ mrozy znów ustały i przewidywana jest odwilż, przeto wydane w zeszłym tygodniu polecenie co do oczyszczania podwórz i dachów ze śniegu wchodzi w wykonanie. Wywóz śniegu i lodu z ulic miasta odbywa się zupełnie prawidłowo, podług zgóry ułożonego planu.

— Magistrat upoważnił właściciela posesji nr 2403/C do podzielenia rzeczonyj nieruchomości na dwie części i nadał im osobne numery hipoteczne. Część obejmująca powierzchnię 99:38 sążni kwadratów otrzymać ma nr. 2403/E, druga zaś, obejmująca powierzchnię 144:28 sążni kw., zachowała dawny nr. 2403/C.

— Analiza bakterjologiczna wody wiślanej, dokończona w d. 19-ym b. m. przez pracownię bakterjologiczną d-ra Bujwida, wykryła, że jeden centymet kubiczny wody niefiltrowanej, zaczerpnętej z Wisły przy smoku wodociagowym, zawiera 388 bakteryj-tań sama woda niefiltrowana, świeżo wprowadzona do basenów osadowych — 375; woda filtrowana z filtru działającego 14 dni, przy ciśnieniu 6 centymetrów — 8; woda filtrowana z rezerwoaru — 24; woda filtrowana z kranu w laboratorium (ul. Bednarska) 36. Filtry działają dobrze. Bakterij chorobotwórczych nie znaleziono.

— Przedsiębiorcy: Miniewski i Schönmann występują z propozycją urządzenia komunikacji omnibusowej na powiślu w następujący sposób. Cztery omnibusy kursować będą od Zjazdu, gdzie łazienki akcyjne, przez Marjensztaf i inne ulice do Tamki, alei Jerozolimskiej, następnie przez Solec do rogatek czerniakowskich. Nadto od połowy maja dla użytku kąpiących się w Wiśle mają kursować omnibusy z placu Trzech krzyży przez Książęcą i przez aleję Jerozolimską do Nowego-Swiata. Komunikacja ta będzie warunkowo wprowadzoną, t. j. jeżeli Towarzystwo belgijskie odstąpi od zamiaru ułożenia szyn tramwajowych na powiślu, lub zamiar ten odłoży na czas późniejszy.

— W ciągu zeszłego miesiąca r. b. do zakładu leczniczego dra Bujwida przybyło na kurację 43 osoby (18 kobiet i 25 mężczyzn), pokasanych przez wściekle psy a pochodzących 18-tu z Warszawy i podmiejskiej okolicy, 22 z prowincji Królestwa i 3 z gubernji grodzieńskiej.

— Wzorem odbyła się kwartalna sesja zgromadzenia mularzy. Na wydanie pierwszego tomu „Podręcznika dla mularzy” zgromadzenie większością głosów uchwaliło wyasygnować z kasy 1,700 rs. Z sumy tej komitet redakcyjny, do którego wchodzi budowniczo: Cichoński, Zegarlewicz, Wojciechowski i Schmidt, oraz majstrowie: Czosiński, Brzozko, Szymborski, Pawłowicz, Granzów i Julian Mejer, będą czerpali w miarę potrzeby z kasy zgro-

madzenia. W ciągu kwartału zeszłego zapisano 17 uczniów na czeladników, wypisano Bogumiła Uttke, Zgromadzenie posiada majątek w sumie 4,402 rs.

— Na ostatniej sesji zgromadzenia tokarzy zapisano 7 uczniów, na czeladników wyzwolono: pp. Henryka Tyszkę, Władysława Witkowskiego, Stanisława Szczerbińskiego, Józefa Dworczyńskiego i Bronisława Szuppego, Kasa zgromadzenia posiada 663 rs.

— Na otwieranie w mieście naszym przytułków rzemieślniczych między innymi świeżo zadeklarowali złożyć pp.: Felician Jankowski rs. 2,000 i rs. 100 rocznie, Edward Nepros rs. 1,000, W. Wejgle rs. 1,000 i W. Lindner rs. 200. W ogóle na instytucje te zadeklarowano dotąd rs. 17,885.

— W dalszym ciągu następujące osoby nadesłały fanty na tombolę artystyczną: panie: Stefanja Gordon, Stanisława Dawid, Wanda Herman, Marja Dentner, Anastazja Szczepkowska, Anastazja Dzierżanowska, A. Karwowska, pp.: M. Baczyński (firma Trelle), M. Lentz, Ludwik Gout, Karol Rother, F. Więckowski, Kondrad Wodziński, D. Rosenblat, Franciszek Kostrzewski, Riese i Piotrowski.

— Długoletni wice-prezes Towarzystwa ogrodniczego, p. Piotr Hozer (ojciec), z powodu podeszłego wieku złożył mandat i pomimo próby wielu członków odmawia dalszego udziału w zarządzie. Z tego powodu na miesięcznym zebraniu lutowym dopełniony zostanie wybór nowego wice-prezesa.

— W dniu wczorajszym przyjechali gubernatorzy: kaliski t. r. Daragan i piotrkowski r. r. s. Miller.

— Z literatury.

* *Tygodnik kolejowy i ekonomiczny* po dość długiej przerwie wyszedł znowu z pod prasy.

Redakcję *Tygodnika* objął obecnie p. St. Lesznowski, a wydawcą jest p. Ks. Radziszewski.

* Nowa redakcja *Niwy* wypuściła już pierwszy przez siebie zredagowany numer tego czasopisma.

Zgromadziwszy świeże siły do wspólnej pracy około *Niwy*, nowi kierownicy jej potrafią zapewne sprostać nielatomu zadaniu i uczynią to piśmieniem i poczynieniem, jak się tego po pierwszym numerze spodziewać można.

— Z teatru.

* Dzisiaj w teatrze Wielkim „Safu”, w Rozmaitościach „Fredzio”, a w Małym „Wesoła dwójka” (pierwszy raz).

* Na jutrzejsze przedstawienie w teatrze Wielkim złoży się: „Rycerskość wieśniacza” z udziałem panny Hellerówny i „Przyjaciel Fryc”.

* Partję Suzel w „Przyjacielu Fryc” wykona pierwszy raz pani D’Orio.

* Komedja Graybnera „Fredzio” grana będzie jutro po raz trzeci w teatrze Rozmaitości.

* Teatr Mały daje jutro po raz drugi operetkę Millockera „Wesoła dwójka”.

Premjera dzisiaj.

* Wczorajsze przedstawienie „Podróż na Wschód” licznych zgromadziło do teatru Małego słuchaczy, którzy bawili się doskonale.

Podobno „Podróż na Wschód” ukaże się jeszcze raz w przyszłym tygodniu na scenie.

* Rozpoczęto już przygotowania do urządzenia tomboli, która odbędzie się w nadchodzącą niedzielę w połączeniu z maskaradą na rzecz kasy artystów.

Osoby, które życzą sobie ofiarować fanty na tombolę, raczą pośpieszyć się z ich nadesłaniem.

Fanty składać należy na ręce prezesa komitetu kasy, wiceprezesa dyrekcji teatrów, Bogumiła Follanda (biuro dyrekcji teatrów warszawskich).

* Wczorajsze wieczora znajdowało się na przedstawieniach osób w teatrach: Wielkim 822, Rozmaitości 565, Małym 302; na balu na rzecz „Przytuliska” w salonach ratusza 650 i na wystawie etnograficznej 37.

— Spółka.

Wobec braku w kraju odpowiedniej liczby fabryk cementu i sprowadzania materiału tego w znacznych ilościach z zagranicy, pewne grono ludzi, kwestją rzeczonyj bliżej się interesujących, postanowiło użytkować przyjazne warunki, w jakie wiele miejscowości tak z lewej, jak i prawej strony Wisły obfitują i przystąpić do założenia trzeciej z rzędu fabryki cementowej.

W tym celu główny iniektor projektu, inżynier Albricht, zwołał wczoraj do sali Towarzystwa przemysłu i handlu posiedzenie specjalne, na którym sprawa sama obszernie była omawiana.

Z przedstawienia też projektodawcy jak i toku dyskusji, na ten temat prowadzonej, obecni łatwo przekonać się mogli, jak korzystną być jeszcze u nas może fabryka, produkująca cement na szerszą skalę, i jak lokata w tym kierunku kapitału stać się może zyskowną.

W ogóle przy obliczeniu trzech typów fabryk, mianowicie z produkcją roczną 30,000, 60,000 i 100,000 beczek cementu, okazuje się, iż odsetki od włożonego

kapitału dać mogą do 60%, licząc nawet cement po cenach o wiele niższych od dziś praktykowanych.

W danej chwili nastęcza się tu wszakże pewna wątpliwość co do okolicy, której oddać pierwszeństwo należy.

Dotąd miano głównie na widoku stacje kolei wiedeńskiej, Łazy.

Miejscowość ta wszakże co do pewnych warunków ustąpiłaby musiała miejscowości przy kolei szerokotorowej położonej, szczególnie z uwagi na zbyt produktu do Cesarstwa.

Dlatego też wczorajsze zebranie ograniczyło się jedynie na ogólnem omówieniu warunków fabrykacji cementu tudzież zaznaczeniu, iż przed ostatecznym powzięciem uchwały należy podobać studia, jakie czyniono w Łazach, dopełnić w kilku innych punktach kraju, a mianowicie: Lublinie, Chełmie i t. d.

— Spółka budowlana.

W tych dniach dwóch tutejszych kapitalistów zawarło spółkę rejentalną, mającą na celu nabywanie placów, celem wznoszenia na nich domów mieszkalnych, a następnie odprzedawania ich z wolnej ręki.

Nowa spółka zamierza głównie zabudowywać place w okolicy dworca kolei wiedeńskiej.

— Egzamin sądowy.

Kandydaci do posad sądowych, pozostający przy miejscowym sądzie okręgowym więcej niż półtora roku, będą podlegali egzaminowi na starszych kandydatów z przedmiotów następujących: prawa cywilnego, prawa karnego, oraz procedury cywilnej i karnej.

Komisję egzaminacyjną składają: prezes sądu Michał Plec, prokurator sądu Leonid Kniaziew i sędzia Kazimierz Skrzetuski.

Do egzaminu przystąpi zapewne sześciu kandydatów.

Obowiązki sekretarza komisji egzaminacyjnej powierzone zostały młodszemu kandydatowi do posad sądowych, Stanisławowi Milkowi.

Termin egzaminu wyznaczony został na d. 23-ciego b. m.

— Ostrzegacz elektryczny.

Mechanik jednej z kolei kaukaskich, p. Faustyn Sikorski, przedstawił zarządowi kolei terespolskiej model aparatu elektrycznego, automatycznie ostrzegającego drożników o zbliżaniu się pociągu.

Aparat ma być poddany próbom specjalnym.

— Kanalizacja i wodociągi.

Zarząd kanalizacji widział się zmuszonym rozpocząć natychmiast roboty, mające na celu reparację zburzonego częściowo kanału na ulicy Żelaznej.

Skutkiem bowiem wybuchu gazu kanał ten tak jest zrujnowany, że ruch uliczny musiałby być w znacznej części zatamowany.

Jednocześnie przystąpił inż. Preyss do zamknięcia służ i obejrzenia linii wodociągowej.

Zachodzi obawa, że z powodu usuwania się ziemi, spojenia rur mogą uleść naciskowi.

Robotami kieruje inżynier Grotowski.

Przyjazd inżyniera pierwszego oddziału robót kanalizacyjnych, p. Sokala, spodziewany jest w piątek bieżącego tygodnia.

Inżynier Szymański po przyjeździe do zdrowia objął już obowiązki służbowe.

— Kronika karnawałowa.

Dziś w sali resursy Kupieckiej bal „Błękitny”.

Sądząc z ilości rozesłanych zaproszeń, będzie to jedna z najliczniejszych i najbardziej doborowych zabaw bieżącego karnawału.

Karnecików przygotowano stosy całe, a, jak wiadomo, każdy z nich nosić na sobie będzie malowidło jednego z celniejszych malarzy kolonji warszawskiej.

Do doskonała sposobność do zebrania kolekcji szkiców, jeżeli już nie obrazów lub obrazków.

Zapowiedziany na jutro „Bal paniński” wywołuje coraz większe zainteresowanie w sferach, które się bawić chcą i mogą.

Podobno do 100 tancerek obiecało już swój udział w zabawie, oczywiście pańien lub młodych mężatek.

Wtajemniczeni opowiadają sobie na ucho, iż jutrzejszy „Paniński” odpowie godnie dobrze wytańczonej tradycji z karnawałów ubiegłych.

Do wymienionych już przez nas kostiumów, które ukażą się na balu „kostiumowym”, przybyło jeszcze kilka wiele charakterystycznych.

Zobaczmy to wszystko niebawem w ratuszu.

Listę gospodyń balu „Błękitnego” uzupełniamy dwoma nazwiskami: hr. Ksawerowej Branickiej i drowej Kijewskiej.

— Bal drukarzy.

Na zapowiedziany na dzień 11-ty lutego, w salonach resursy obywatelskiej, bal drukarzy sprzedaż biletów idzie szybko.

Komitet balowy dokłada starań, aby uczestników zabawy pod każdym względem zadowolnić.

Kapela, złożoną z 20-tu osób, dyrygować będzie p. Sonnenfeld.

Niewielka ilość biletów pozostaje jeszcze u gospodarzy.

W r. b. bal, oprócz zabawy, ma za zadanie także cel filantropijny, czysty bowiem dochód przeznaczony jest na rzecz wdów i podupadłych członków korporacji drukarskiej.

Pragnący więc połączyć zabawę z dobrym uczynkiem, pośpieszyć winni z nabyciem biletów.

== Kontredans na lodzie.

Na torze prywatnym w alei Ujazdowskiej grono łyżwiarzy płci obojga występuje z kontredansem kostiumowym na lodzie.

Zabawa będzie połączoną z celem dobroczynnym, gdyż właściciel toru zręka się dochodu za bilety wejścia i oddaje cały wpływ kasowy do dyspozycji osób, organizujących zabawę.

== Kronika myśliwska.

W dniu 26-ym stycznia odbyło się wielkie polowanie w Petrykach, w gub. kaliskiej, w majątku braci Repphanów.

W 10 strzelb ubito 300 zajęcy, 4 kozły.

Rezultat to świetny, zwłaszcza iż polowano tylko w lesie, zkąd, skutkiem odwilży, zajęce wyniosły się w pole.

Po ubiciu czterech kozłów, więcej do tych zwierząt nie strzelano, w ogóle zaś myśliwi strzelali tu bardzo dobrze.

Na polowaniu w Woli Ossowińskiej pod Łukowem u p. Aleksandra Makowskiego w 12 strzelb ubito 102 zajęce, jednego rogacza i trzy lisy.

W Cieleśnicy pod Białą u p. Henryka Rosenwertha w 10 strzelb ubito 82 zajęce.

Do sarn nie strzelano wcale.

== Kradzieże.

Zamieszkałemu na Szerokim Dunaju pod nrem 5-ym Stanisławowi Przybojewskiemu skradziono futro i różne rzeczy wartości 150 rs.—Z mieszkania Juljusza Brauna przy ulicy Śliskiej pod nrem 7-ym skradziono bieliznę oraz gotówkę 75 rs.; uszkodzony podaje stratę na 175 rs.—Z mieszkania Władysława Domańskiego przy ulicy Gęsiej pod nrem 89-ym skradziono różne rzeczy wartości 100 rs.—Na placu Krasniskich pod nrem 6-ym Hildowi Klejnowi skradziono garderobę wartości 356 rs.—Zamieszkałemu przy ul. Siennej Feliksowi Nikola skradziono bieliznę i garderobę wartości 320 rs.—Zamieszkałemu przy ul. Chłodnej pod nrem 10-ym Adamowi Goldstojnowi skradziono garderobę wartości 100 rs.—Z mieszkania Adolfa Goldberga przy ul. Franciszkańskiej pod nrem 12-ym skradziono futro wartości 120 rs.—Zamieszkałemu na Lesznie pod nrem 44-ym Aronowi Klejmanowi na placu za Żelazną Bramą skradziono z wozu skrzynię towaru wartości 180 rs.

== Spłoszony.

Jakiś złodziej usiłował okraść skrzynkę pocztową na rogu ul. Krakowskiego Przedmieścia i placu Zamkowego.

Pizoszkodził temu stróż, na którego widok złodziej zemdlnął.

Skrzynkę znaleziono już otworzoną, lecz łotr nic jeszcze nie zdążył zabrać.

== Przytrzymani.

Na dworcu kolei petersburskiej przytrzymano Stanisława Ziemięwicza w chwili, gdy z portmonetką skradzioną jedynym z pasażerów zamierzał uciekać.

Poszukiwana oddawna Agnieszka Gozdowska, która spełniła kradzież pod № 12-ym przy ul. Chłodnej, została ujęta wraz z łupem.

Pod № 46-ym przy ul. Tamka zatrzymano Wiktorję Kio-szczyńską ze skradzioną bielizną.

Wreszcie przytrzymano Władysława Tobolskiego, który okradł Kowalewskiego pod № 47-ym przy ul. Złotej.

== Upadnięcia.

W przejściu przez ul. Królewską Franciszka Herszelinowa wskutek poślizgnięcia upadła i złamała lewą nogę.

Odwieziono ją do mieszkania pod № 2-im przy ul. Bagno.

Zamieszkały pod № 32-im przy ul. Wroniej Stanisław Kowalski spadł z wozu № 1707 i złamał lewą rękę.

Na ul. Grzybowskiej spadł z aparatu Bergera robotnik Błażej Drozdu.

Podniesiono go z ciężką raną na głowie i odwieziono do szpitala Dzieciątka Jezus.

== Podrzucenie.

Właściciel domu pod № 8-ym przy ul. Wązki Dunaj znalazł w sieni spore zawiniątko, a w niem zwłoki nowonarodzonego niemowlęcia płci męskiej.

Zwłoki zabezpieczono.

== Awanturnicy.

Nocy wczorajszej Karol Bedłowski i Michał Zechon, będąc pijani, weszli do mieszkania Zofji Chociszewskiej na Woli i tam wszczęli awanturę.

Chociszewska i córka jej zostały pobite oraz pokaleczone.

Awanturnicy połamali sprzęty, powybijali szyby i Ch. oblicza szkoda na 110 rs.

Obu sprawców pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

== W niezwykły sposób.

Wczorajszego wieczora do restauracji pod № 111-ym przy ul. Marszałkowskiej przyszedł jakiś gość i zażądał oddzielnego gabinetu.

Kiedy podano wieczorę, gość oznajmił, iż pragnie zostać sam, musi bowiem coś napisać i prosił, aby mu nie przeszkadzano.

Samotność nieznanego przeciągnęła się dość długo, co w służbie obudziło podejrzanie.

Przekonano się po chwili, iż w gabinecie światło było zgaszone.

Z dalszego badania wynikało co następuje:

Gość chciał się pozbawić życia przez zaccadzenie gazem.

W tym celu zagasił płomienie, a krany odkręcił jak najwięcej.

Naturalnie, iż uchodzący gaz odurzył desperata, którego znaleziono w stanie nieprzytomnym.

Po udzieleniu doraźnej pomocy, gościa odwieziono do szpitala Dzieciątka Jezus.

Tu, przyprowadzony do zmysłów, zeznał, iż nazywa się A. U. i że chciał pozbawić się życia, ponieważ nie widzi żadnego celu przed sobą.

W ogóle U. zdradza anormalny stan umysłu.

+ Kasa przemysłowców plockich.

Korespondent nasz z Plocka pisze pod dnem 4-ym lutego:

„Handel i przemysł Plocka jest bardzo słabo rozwinięty.

W porze letniej statki utrzymują stałą i taną komunikację z Warszawą, to też każdy mieszkaniec Plocka zaopatruje się w doborowe towary w Warszawie.

Liczba sklepów z każdym rokiem maleje.

Wiele osób zakłada sklepy z małym kapitałem, licząc na poparcie, które przy obrocie większym i kredycie ułatwić może egzystencję.

Tymczasem kredyt w Plocku jest bardzo trudny.

Jakkolwiek Bank państwa handlującym i przemysłowcom udziela do pewnej sumy kredytu, lecz korzystać zeń mogą jedynie kupcy i przemysłowcy gildyjni, drobniejsi zaś pozbawieni są łatwego kredytu z niewielkim procentem, wskutek czego zmuszeni są pożyczać od lichwiarzy na wysoki procent.

Aby zaradzić złemu, drobniejsi handlujący za przykładem innych miast postanowili założyć „kasę przemysłowców plockich”.

W tym celu zebrano blisko 100 podpisów z zamiarem wyjednania ustawy, której opracowanie powierzono adwokatowi przysięgiemu, p. Molsdorffowi.

Ma ona być wzorowana na ustawie przemysłowców łomżyńskich.

Według statutów, do kasy może należeć każdy składający wpisowego rs. 1 kop. 50 jednorazowego wkładu, dla uboższych zaś ustanowiono pod tym względem ulgę, tj. wkład będzie można opłacać w dowolnych ratach, z kredytu jednak korzystać mogą jedynie członkowie, którzy całkowicie 50 rs. opłacili.”

+ Straszna zbrodnia.

Z Konina piszą do nas pod d. 4-ym lutego:

„O potwornej zbrodni, popełnionej w dniu wczorajszym we wsi Szczepidło, oddalonej zaledwie o trzy wiorsty od naszego miasta, dano znać poljeji tu-tejszej.

Po przybyciu na miejsce przekonano się, że zbrodnia popełniona została w domu, zamieszkanym przez dwie rodziny Walczaków, rodzonych braci; jedna rodzina lokowała się w jednej połowie domku, druga zaś po drugiej stronie.

Otóż młodszego Walczaka, liczącego 32 lata, oraz całą rodzinę jego, składającą się z żony, 26-letniej kobiety, oraz 5-letniej córki i 3-letniego syna, wymordowano.

Wojciecha Walczaka znaleziono w stodole uduszoną z przerzniętym postronkiem na szyi; żona jego, również już bez znaku życia, leżała w łóżku z trzema ranami, zadaniem toporem w tył głowy; dziewczynka miała trzy rany na skroni i na tyle głowy, chłopczyk zaś miał kompletnie odejęty podbródek i rozplataną pierś.

Dzieci, pomimo strasznych ran, dawały jeszcze znaki życia, lecz przywiezione do szpitala miejskiego pomarły: dziewczynka tegoż wieczora, a chłopczyk nazajutrz.

Są wszelkie poszlaki, iż zbrodni tych potwornych dopuścił się brat zamordowanych z żoną; to też sprowadzono ich zaraz w asystencji poljeji i żandarmerji do aresztu miejskiego.

Starszy Walczak (domniemany zbrojnyca) liczy obecnie lat 44, żona jego zaś około 36-let lat.

Zeznali oni, iż widzieli, jak brat ich około godz. 6-iej zrana szedł do obory, poczem wszedł do stodoly po siano dla krowy i więcej go nie widzieli; a gdy następnie starszy Walczak wchodził do tejże stodoly, zobaczył brata wiszącego; w nadziei więc ocalenia go przeciął postronkiem, lecz usiłowania jego na nie się już nie zdały.

Dodać należy, iż postronkiem przecięty był pokrawiony.

Badani jeszcze, czy krzyku jakiego nie słyszeli, mieszkając tylko przez sien, zeznaje żona Walczaka, iż słyszała tylko trzykrotne wołanie bratowej.

Podczas badania mąż odzywa się do niej: „Nie gadaj nic, bo ci i tak nie uwierzą”.

Topór, znaleziony w mieszkaniu zamordowanych, należy właśnie do żyjącego Walczaka; futryna drzwi w jego mieszkaniu oraz klamka z zewnątrz, jak wewnątrz są pokrawione; ślady krwi znaleziono również na fartuchu Walczakowej i na rękawach ubrania Walczaka.”

+ Echa wlejskie.

Celejów d. 4-go lutego:

„Ludność tutejsza wyczekuje z wielką trwogą odwilży i ruszenia lodów na Wiśle.

Wylew zeszłoroczny poczynił wielkie szkody w nizinie, zwanej „górecko-piwoniąską”.

Straty w samych wałach ochronnych obliczone są na sumę do 50,000 rs.

Robót przy naprawie nasypów, prowadzonych z końcem r. z., przy największym wysiłku ludności miejscowej nie zdołano wykończyć z powodu spadnięcia śniegów i silnych mrozów, w wypadku więc większego wylewu cała wieś może być zatopiona.

Przed kilku dniami w gminie Wilga aresztowano szajkę złodziejską, złożoną z 7-iu rabusiów, która czas dłuższy bezkarnie grasowała w okolicy, kradnąc drób, trzodę, bydło, konie i w ogóle wszystko, co było do skradzenia.

Kolonista Polewicz zastrzelił niebezpiecznego złodzieja, gospodarującego porą nocną w jego komorze.

We wsi Wola Hadybska (pow. garwoliński) na starem ementarzysku widziałem kilka obrzniętych płyt kamiennych, podobnych do tych, jakie znalazł p. Kirkor w swych poszukiwaniach archeologicznych na ementarzysku w Znirodach.”

+ Echa karnawałowe.

Z Granicy piszą do nas:

„I w naszej siedzibie, cichej zazwyczaj i mało ożywionej, karnawał tegoroczny zawrzał życiem.

Z Inicjatywy pp. G. i S. urządzono wieczorek tańcujący.

Bawiono się dobrze, choć skromnie, w myśl zasady: „wedle stawu grobla”.

Tańce, pod kierunkiem pana M., przeciągnęły się do ranka.

Sala, ubrana w wieńce i flagi, przedstawiała widok bardzo wdzięczny.”

+ Echa dąbrowskie.

Korespondent nasz z Dąbrowy Górniczej pisze:

„Zarząd zakładów hutniczych Huta Bankowa w Dąbrowie Górniczej wprowadza u siebie nowość, mianowicie przystępuje w tych dniach do oświetlenia elektrycznego biura centralnego, oraz wszystkich biur fabrycznych i laboratorjów.

W tym celu sprowadzono z Paryża maszynę dynamo-elektryczną systemu „Caila” o przerwanym toku, która po ustawieniu za parę dni zacznie funkcjonować.

Dotąd oświetlano tam elektrycznością tylko niektóre oddziały fabryczne, oraz place do robót nocnych.

Park, przed 15-tu laty założony, własność Towarzystwa francusko-włoskiego stanowiący, był dla mieszkańców Dąbrowy jedyną ucieczką w letniej porze przed panującym wokół kurzem i dymem.

Obecnie mieszkańcy zaniepokojeni są wiadomością, iż park Towarzystwo z nadchodzącą wiosną zamyka lub znosi zupełnie, mając zamiar na miejscu parku wzniesić kilka domów dla oficjalistów.

Tak zasobne w nieużyteczne i puste place Towarzystwo nie zniszczy chyba jedynej ozdoby Dąbrowy!...

Tragiczny wypadek wydarzył się w d. 5-ym stycznia r. b. we wsi Zagórze, nieopodal Dąbrowy Górniczej.

W dniu tym gąstka wyrostków przebranych chodziła od chaty do chaty po koledzie.

W chwili, gdy przebrani kolednicy wychodzili z jednej chaty, jechał zosą włościanin, powracający z Sosnowca, że zaś jechał z góry, nadto w wesołym nastroju ducha, nie zdążył wstrzymać rozpedzonych koni i przebił dyszlem jednego z chłopców, przebranego za diabła.

Uderzenie było tak silne, iż nieszczęśliwy w godzinę życia zakończył.

Dodać należy, iż zabity był jedynakiem, rozpacz więc rodziców, którzy na kilka godzin przed wypadkiem odradzali zabitemu koledowej zabawy, nie da się opisać.”

NOTATNIK TERMINOWY.

— D. 8-go lutego, w salonach reursy obywatelskiej, dany będzie bal paniński.

— D. 8-go lutego, o godz. 6-iej po południu, w kancelarji zarządu przy ulicy Ogródowej pod № 23-im, odbędzie się posiedzenie członków rady gospodarczej Archikonfraternji literackiej.

— D. 8-go lutego, o godz. 11-iej przed południem, w sali reursy obywatelskiej na Krak.-Przedm., odbędzie się posiedzenie członków zarządu kasy zaliczkowo-wkładowej emerytów warszawskich.

— D. 8-go lutego, o godz. 6-iej po południu, w Towarzystwie dobroczynności odbędzie się posiedzenie członków zarządu.

— D. 8-go lutego, o godz. 5-iej po południu, w mieszkaniu starszego przy ulicy Marjańszkad pod № 11-ym, odbędzie się sesja półroczna zgromadzenia tutejszych błacharzy.

— D. 8-go lutego, w urzędzie lasnym Radzice, we wsi Brzustowie, w powiecie skierniewickim, odbędzie się licytacja na sprzedaż 2087 sztuk drzew, wyciętych w obrębie Bugaj i Sługocice, lasnictwa Radzice, poczynając od rs. 1141 kop. 12.

— D. 9-go lutego, w urzędzie powiatowym zamojskim, odbędzie się licytacja na zbudowanie grobli na rzece Topornicy od rs. 779 kop. 35: wadjum rs. 78.

ZB ŚWIATA.

× Z Poznania piszą pod d. 27-ym z. m.: „W tutejszym sądzie ziemiankim toczył się w tych dniach proces pana Edmunda Chrzanowskiego z Ostrowa pod Łopiennem przeciwko komisji kolonizacyjnej. Chodziło o zmianę odpływu wody, która przez nieodpowiednie urządzenie drenów i rowów na należących do komisji kolonizacyjnej gruntach wsi Świniarek zalewała grunty ostrowskie. Przez mecenasa Wolińskiego wniósł p. Chrzanowski skargę o wynagrodzenia szkód. Wyrokiem sądu ziemiankiego uznane zostały pretensje p. Chrzanowskiego w zasadzie za usprawiedliwione.

× P. s. p. Marjanie Czapskim, autorze „Historji konia”, pozostała praca, zatytułowana „O instynkcie zwierząt”. W manuskrypcie brak tylko kilku końcowych kartek. Autor poświęcił swoją pracę, według dopisku na karcie tytułowej, córce swej do przeczytania, gdy podróżnie. Krótki wstęp zajmuje się nieudolnością początkową u człowieka w porównaniu ze zwierzętami, które znowu po przyjsciu na świat samodzielnie się poruszają, biegają i szukają pożywienia o własnych siłach, gdy człowiek—król przyrody—wymaga pieczołowitości i troskliwej opieki i pomocy. Potem przechodzi autor do właściwego założenia, pisząc o instynkcie i o inteligencji u zwierząt, która jest dziedziczna; na potwierdzenie tego przywodzi różne gatunki zwierząt, jako przykłady, które opisuje, jak np. orły, sokoły, różne owady, gzy, grabarze, chrzaszczyka pigulecznika, a zwłaszcza mrówki, termity, pszczoły i osy. Na tem urywa się manuskrypt. Podaje też autor głębsze zapatrywania filozoficzne na inteligencję i instynkt u zwierząt.

× Sprytny rzeźmieszek. Profesor K., obywatel Berlina, przechodził najspokojniej temi dniami placem Zamkowym paląc cygaro, gdy nagle wytwornie odziany mężczyzna z okrzykiem radości rzucił mu się na szyję i z oznakami niesłychanego uradowania zaczyna go ścisnąć i całować zawzięcie: „Jakto—woła po chwili, na widok zdziwionej miny profesora—stary filistrze jeden, to już i najlepszych ongi przyjaciół swoich nie poznajesz? Nazywam się Glaser, przypomnijże sobie Glaser!” Ale profesor wzruszał ramionami zawzięcie, wreszcie domyślając się pomyłki, przedstawił się nieznanemu. Usłyszawszy nazwisko interlokutora, wrzekomy Glaser cofnął się kroków kilka i jał zakłopotany przeproszać go, utrzymując, iż zdawało mu się w pierwszej chwili, jakoby miał przed sobą „inżyniera Steina”, poczem wykreślił się na pięcie i szybko odszedł ulicą Szeroką. Co zaś do profesora K., to zaniem zdołał ochłonąć z wrażenia, wywołanego niespodzianym napadem „Glaser”, przekonał się niestety, iż brakło mu na palcu średnim kosztownego pierścienka brylantowego.

× Wiczyński kandydat. Nienajlepiej wiedzie się Zoli z kandydaturą jego do krzesła akademickiego. Świeżo, jak wiadomo, przy potrójnych wyborach przepadł znowu. Zapytany przez jednego z redaktorów paryskiego *Czasu*, co zamierza czynić dalej, oto, co odpowiedział: „Wiedziałem, że mnie nie wybiorą. Co zamierzam tedy czynić? Pytania tego nie stawiam sobie, a właściwie z góry je rozstrzygnąłem. Natychmiast napiszę do sekretarza dożywoćnego Akademji, że pozostaję nadal kandydatem do krzesła po Erneście Renanie (krzesło w wyborach bieżących, mimo pięciu głosowań, nieobsadzone, ponowne zatem głosowanie wyznaczono za pół roku; *przyp. red.*), a nadto stawiam kandydaturę do krzesła po Johnie Lemoinne. Kandydatem jestem i będę nim zawsze. Ze śmiertelnego łoża jeszcze, gdyby się w chwili owej wakuujące miejsce w Akademji znalazło, zgłosiłbym do niego kandydaturę moją. Wiadomo panu przecie, jakie zająłem stanowisko. *Zdaniem mojem, kiedy już istnieje Akademja, to powinienem do niej należeć.* Dlatego się do niej zgłaszam. Czy mi to za dobre poczytają, czy za złe, faktem jest, że rozpocząłem walkę. Rozpocząwszy ją, nie mogę zostać pobitym. Owóż, cofając kandydaturę, przyznałbym się do porażki. Dlatego nie cofnę jej. Akademja zatem, ilekroć wypadnie jej głosować na nowego członka, zawsze się z kandydaturą moją spotka.”

× Katastrofa na Zante. Piękna wyspa Zanta, starożytna Zakynthos, jak doniosły nam o tem liczne telegramy, uległa temi dniami gwałtownemu trzęsieniu ziemi, które poważne na niej zrzadziło szkody. W ciągu ostatnich sześciu miesięcy wyspa podlegała częstym, ale bardzo słabym wstrząśnieniom, tak iż mieszkańcy jej nabrali przekonania, iż siły wulkaniczne tą drogą pełne znajdują ujście. Pomyłono się jednak, d. 31-go bowiem o godz. 5 m. 34 zrana nastąpiło wstrząśnienie tak silne, iż zdawało się wyspę z posad poruszyć. Domy jęły się walić jeden za drugim, przerażeni zaś mieszkańcy zbiegli na otwarte pole, mimo chłodu, bez odzienia niemal. Gdy się zdołano opatrzyć, przekonano się, iż ani jeden dom nie utrzymał się w całości. Cały dzień, pogodny bardzo, trwały wstrząśnienia. W nocy z d. 31-go stycznia na 1-szy luty o godz. 2-jej i dnia następnego powtórzyły się gwałtowne wstrząśnienia, które do reszty zburzyły miasto Zante i parę wiosek okolicznych. Główne wstrząśnienie, jak obliczają, wydarzyło się pod morzem, w punkcie odległym o 5 mil od wschodniego wybrzeża wyspy. Na wyspach sąsiednich, jak i na stałym lądzie nie zauważono ani śladu zjawiska. Zaiste najpiękniej-

sza to z wysp Jońskich, długa na 8½, szeroka na 4 godziny drogi, obejmuje 488 kilometrów kwadratowych. Pochodzenia jest wulkanicznego i częstym podlega trzęsieniom ziemi, klimat posiada łagodny i zdrowy i obfite nawodnienie. Mieszkańców liczy 44,070; obfituje w drzewa oliwne, wino (40 gatunków), cytryny, granaty, melony, sól i siarkę. Stolica Zante liczy 16,250 mieszkańców z siedzibą dwóch biskupów: katolickiego i greckiego.

× Pomysł amerykański. Redakcja *New York Herald* obiecała swoim kosztem temu z czytelników, którzy zgadł możliwie dokładną liczbę głosów, jaką otrzymać miał kandydat wybrany na prezydenta Stanów, podróż dookoła świata. Dwa miliony osób wzięło udział w konkursie tym. Zwyciężył Kingelman z Brooklynu. Przepowiedział Clevelandowi większość 369,540 głosów, w rzeczywistości większość ta stanowiła 369,533. Dwaj inni konkurujący, którzy się pomylili o 53 i 51 głosów, przejadają się: pierwszy do Londynu, drugi do Londynu i Paryża, zawsze na koszt *Heralda*.

× Drobne wiadomości. W Paryżu baczal wychodzić nowy miesięcznik p. t. *la Grande Dame*, poświęcony sprawom sztuki, literatury i towarzyskim z zakresem międzynarodowym. Za dyrektora podpisuje Bernard, za redaktora zaś F. G. Dumas. Nowe ozdobne wydawnictwo zawiera i ilustracje.

BAŃKI MYDLANE.

Na jedno wychodzi.
Wyfraczony, wypomadowany i zlany paczulą młodzień-
niec przychodzi do bardzo doświadczonego papy.
— Panie!
— Co pan rozkaże?
— Mam do pana prośbę.
— Chcesz pan pieniędzy?
— Nie, panie. Chcę prosić o rękę pańskiej córki.
— A... To na jedno wychodzi...

Podłotek o bardzo gorącym serduszku wybiera książki
w księgarni.
— Chciałabym pana prosić o zbiorowe... zbiorowe...
zbiorowe...
— Zbiorowe wydanie Mickiewicza?
— Nie.
— Zbiorowe wydanie Göttheego?
— Nie.
— Konopnickiej?
— Nie.
— A więc?
— ...O zbiorowe... cierpienia Werthera.

Z teki pesymisty.
Nierozważne przysłówie.
W przysłowiaach i gadkach niezawsza
Logika się mieści treściwa;
Czyż nigdy nie myślał o kołcach,
Kto mówił: „Na różach spoczywa”...
Ongi a dziś.
Za dziełem geniuszu laury
In illo tempore gonili;
Dziś sława ucieka, a każdy
Talencik ją goni co siły.
Najstraszliwsza męka.
W przenaiglebszych kręgach piekła
Potępieniec los przeklina.
(Dante nawet go nie dostrzegł,
Chociaż dojrzał Ugolina.)
To redaktor (oh, o liłość
Dla biedaka bardzo proszę):
Musi czytać wszystkie skrypty,
Które kiedyś wsadził w kosze...

∞ Dnia 2-go lutego r. b., pobłogosławiony został związek małżeński przez brata pana młodego Jks. proboszcza parafji Gzy między Marją Magdaleną Karminską, córką emeryta z m. Lublina i Andrzejem Bońkowskim urzędującym w Warszawie.
Błogosław Boże tej młodej i dobranej parze. 515

— Komitet obywatelski, zawiązany z powodu cholery, ogłasza, że od 23 do 28 stycznia 1893 r. wpłynęło do kasy Komitetu od JO. JW. i WW.:

Księżca i księżnej Teniszew	rs.	50
A. Feilert rz. r. st.	”	150
Andrzeja Turkowskiego	”	6
Jakóba hr. Potockiego, za pośrednictwem d-ra J. Baranowskiego	”	1000
Józefa Natansona	”	50
Leona Grabowskiego adw. przys., za pośrednictwem d-ra St. Markiewicza	”	50
Stanisława Niedźwiedzkiego	”	30
Wacława Popiela	”	20
Alfreda Bakowskiego	”	8
Bolesława Chrzanowskiego	”	3
Adolfa Peplowskiego	”	25
Emilji Sierżputowskiej	”	10
Leona Rotwanda	”	30

Ogółem rs. 1432

Nadto, zobowiązali się płacić:

Przez czas	Na przypadek po-	
dzielnosci	jawienia się	
Komitetu	cholery	
	nieście-	jednora-
	cznie	zowo
		cznie
Książę i księżna Taniszew	—	100
Adolf Feilert, rz. r. st.	—	100
Józef Natanson	5	100
Staniław Niedźwiedzki	5	50
Leon Grabowski	—	50
Bolesław Chrzanowski	2	—
Alfred Bakowski	3	6
Adolf Peplowski	1	5
Leon Rotwand	10	25
Józef Karpiński	—	4
Stefan Seyller	2	10
Emilja Sierżputowska	—	—
		3

— Zarząd Schronienia dla nauczycielek składa gorące podziękowanie W. mu panu Jerzmanowskiemu z New-Yorku za ofiarę rs. 350, W. nej pani Kossowskiej za nadstane na wigilję pierniki i bakalje, oraz W. nej p. Wortman za cukier.

Za prezydującą J. Sidorowska.
Dyrektor X. Z. Chelmicki.

NEKROLOGJA.

†
S. F.
Ksiądz
Adolf Piętka,
proboszcz Witoni, w pow. łęczyckim,
w dniu 5-ym lutego r. b., o godzinie 12
w nocy, po kilkotygodniowym cierpie-
niu oddał Bogu ducha, przeżywszy lat
50, a kapłaństwa 25.
Pochowanie zwłok na miejscowym
cmentarzu po odprawionem nabożeń-
stwie, nastąpi w dniu 9-ym lutego, t. j.
we czwartek, o czym wiernych katoli-
ków zawiadamia się. —530

† S. p. Aleksander Jasiński,
b. obywatel ziemski gub. radomskiej, opatrzony św. Sakra-
mentami, zasnął w Bogu dnia 6-go lutego r. b., po długiej i
ciężkiej chorobie, przeżywszy lat 79. Pogrzeźni w neutulo-
nym żalu: żona, syn, córka, synowa, wnuki i prawnuk zapra-
szają krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeń-
stwo, odbyć się mające w kościele św. Krzyża, o godzinie
9-jej rano, w dniu 8 lutego, t. j. we środę, a następnie na
wyprowadzenie zwłok tegoż dnia z kościoła Wszystkich
Świętych na Grzybowie, o godzinie 12-jej w południe, na
cmentarz brudzieński. —189—

† S. P.
JÓZEF GORCZYŃSKI,
obywatel ziemski,
po długiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, zakończy życie dnia 6 lutego r. b. w majątku Wola-Worowska, powiat grójecki. Wyprowadzenie zwłok nastąpi w dniu 8-ym lutego, o godzinie 5-jej po południu do parafjalnego kościoła w Worowie, następnego dnia nabożeństwo i pogrzeb o godz. 10-jej rano. Na te żałobne obrzędy zapraszają znajomych, syn, synowe i wnuki. —533

† S. P.
MARJA z Gutkowskich ZABOROWSKA,
opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 6-go lutego
1893 r. we wsi Siemiątkowo, powiecie sierpeckim, prze-
żywszy lat 57. Opozostali w smutku: córki, zięciowie i wnu-
ki zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na wy-
prowadzenie zwłok w dniu 8-ym lutego, o godzinie 4-jej
po południu odbyć się mające do kościoła w Gradzano-
wie, a nazajutrz na żałobne nabożeństwo i pogrzeb na
godzinę 10-tą rano. —535—

† S. p. Emilja, Krystyna, Joanna, Nancy
z Kertscherów
SCHWITALLA,
żona sekretarza konsulatu jeneralnego cesarsko niemie-
ckiego w Warszawie, po długich i ciężkich cierpieniach
zasnęła w Bogu dnia 4 lutego 1893 r., przeżywszy lat 62.
Pozostali w neutulonym żalu mąż, synowie, córki, syno-
wi, zięciowie i wnuki zapraszają krewnych, przyjaciół i
znajomych na wyprowadzenie zwłok z kaplicy ewang-
agusb. przy ulicy Mylnej, we środę, dnia 8-go b. m., o go-
dzinie 3-jej po połud. na cmentarz tegoż wyznania.
Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. —516

† Ś. p. Kajetan Jastrzębski,

kupiec, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 6-go lutego r. b., przeżywszy lat 82. Pograżona w głębokim smutku żona z córką zapraszają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych na żałobne nabożeństwo do kościoła Panny Marji na Nowem-Mieście, dnia 9-go lutego, t. j. we czwartek, o godzinie 10-iej zrana, oraz na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 2-iej po południu, na cmentarz powązkowski. 2-188-

Ś. p. Feluś Piwowski,

Jedyny synek Norberta i Zuzanny Piwowskich, po długich i ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 6 miesięcy 10, zmarł w dniu 6-ym lutego 1893 r. W ciężkim smutku pozostali rodzice i rodzeństwo zapraszają krewnych i znajomych na wyprowadzenie zwłok w dniu 8-ym lutego, to jest we środę, o godzinie 4-iej po południu z kościoła katedralnego przy ulicy Świętojańskiej na cmentarz powązkowski. Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

Ś. + P.

Djoniza Tarnawa-Gorzowska

opatrzona św. Sakramentami, po długich cierpieniach zasnąła w Bogu d. 6-go lutego, przeżywszy lat 75. Pograżona w smutku rodzina zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo do kościoła św. Aleksandra d. 9-go lutego t. j. we czwartek, o godz. 10 1/2 rano oraz na wyprowadzenie zwłok zaraz po skończonem nabożeństwie na cmentarz powązkowski. 187r

+ Dnia 8-go lutego, we środę, jako w rocznicę zgonu

Ś. p. Władysława Piechowskiego,

obywatela ziemskiego, odprawiona zostanie żałobna wotywa w kościele św. Krzyża, o godzinie 10 i pół zrana, na którą pozostała wdowa zaprasza. —525

+ Dnia 9-go lutego, to jest we czwartek, jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci

Ś. p. Józefa Wiesbaum,

odbędzie się żałobne nabożeństwo, w kościele św. Krzyża o godzinie 10-iej zrana, na które pozostała w głębokim smutku żona i dzieci zapraszają uprzejmie krewnych, przyjaciół i znajomych. —519—

We czwartek, dnia 9-go lutego r. b., za spój duszy

Jana Bispinga,

ORDYNATA,

odprawione będzie żałobne nabożeństwo w kościele św. Krzyża przed wielkim ołtarzem, o godzinie 11-iej przed poł. 2-531

+ Pojutrze, dnia 9-go lutego r. b., to jest we czwartek, w pierwszą bolesną rocznicę śmierci

Ś. p. Karola Kucza,

b. wydawcy i redaktora „Kurjera Codziennego”, odbędzie się nabożeństwo żałobne, o godz. 10 i pół rano w kościele św. Antoniego (po-reformackim) przy ul. Senatorskiej. 474

+ Nabożeństwo żałobne za spój duszy ś. p.

Teofila Lenartowicza,

zmarłego we Florencji w d. 3-im b. m., odbędzie się w górnym kościele św. Krzyża, we środę, dnia 8-go b. m., o godzinie 11-iej przed południem. —523—

+ Z głębi serca przejętego prawdziwą boleścią składam najserdeczniejsze dzięki wszystkim, którzy zechcieli oddać ostatnią posługę ś. p. matce mojej

Laurze z Osniatowskich Niewiarowskiej.

—513—
Ks. Stanisław Niewiarowski.
+ W dniu 9-ym lutego r. b., o godz. 10-iej zrana w kościele Wszystkich Świętych na Grzybowie, odbędzie się żałobne nabożeństwo za duszę

Ś. p. Apolonji Drażewskiej,

na które pozostały mąż zaprasza krewnych i życzliwych. 53
+ Za spój duszy 524

Ś. p. Rafała Olszańskiego,

odprawione zostanie w d. 10-ym tj. w piątek, żałobne nabożeństwo, o godz. 11-iej zrana, w kościele św. Aleksandra, na które przyjaciele i koledzy zapraszają rodzinę i życzliwych.

Z Petersburga.

W Petersburgu, wiad. znajdujemy następujące ogólne uwagi z powodu ogłoszenia okólnika p. ministra do domów bankierskich:

„Energiczny cyrkularz p. ministra finansów, wymierzony przeciw spekulacyjnej grze na kurs rubla, zasługuje na szczególną uwagę. Na nieszczęście jest to tylko walka, tylko „przeciwdziałanie”, lecz nie wykorzenie złego.

„Niestanne wahanie się kursu rubla przynosi nieobliczone szkody i finansom państwa i działalności handlowo-przemysłowej uniemożliwiając wszelką formę wyrachowania w stosunkach z zagranicznymi sferami finansowymi. Udział w tych niepożądanych objawach zmienności kursu ze strony banków prywatnych; operujących w obrębie państwa i do tego przy pomocy kredytu skarbowego, jest rzeczą tak nienormalną i nielegalną, że zdumiewać się należy, dlaczego wszystko to dotychczas tolerowane być mogło i nie wywoływało skutecznego współdziałania ze strony administracji finansowej.

„Jest to tem więcej niezrozumiałem, że po ostatniej wojnie rusko-tureckiej, zwłaszcza zaś w początkach 1880-go r. i następnych, kiedy wahania kursu rubla uderzały szczególnie wszystkich swoją fantazyjnością, prasa nie przestawała zwracać uwagi na nienaturalność takiego zjawiska. I rzeczywiście wahania te nigdy nie odpowiadały ani obrotom finansowym Rosji za granicą, ani obiegowi pieniężnemu wewnątrz państwa. Sztuczność tych wahań była w oczy tem więcej, że rubel spadał zwłaszcza w cenie w jednym momencie roku—wtedy właśnie, gdy na rynku pojawiały się produkty rolnicze. Cel tego był zupełnie zrozumiały: chodziło o to, aby tanio nabyć ruble kredytowe i temi znów rublami zapłacić za drogo kosztujące na rynku międzynarodowym produkty rolnicze z Rosji. Rozumie się samo przez się, że tak skomplikowana machinacja nie mogłaby się udać rok rocznie w ciągu całych dziesiątków lat bez udziału russkich instytucyj bankierskich a po części i firm handlowych russkich, na co też niejednokrotnie zwracano uwagę w ostatnich czasach.

„Kategoryczny zakaz, zabraniający owym instytucjom oraz firmom handlowym odgrywania roli agentów giełd zagranicznych, operujących na niżkę rubla, zasługuje na szczerą sympatję. Ale nie należy zapominać, że to tylko paliatywa, która może sparażuje otwarte nadużycie ze strony banków russkich, jednakże ani na jotę nie utwali kursu rubla i nie uchroni go od nienormalnych wahań, wypływających z brutalnej żądzy zysków.

„Rzeń złego kryje się w samej naturze rubla, który na nieszczęście zbyt często staje się objektem spekulacyjnej gry i ażytażu na giełdach zagranicznych. A ponieważ gra na kurs rubla z dominującą tendencją do niżki jest źródłem łatwego z bogactwa, przeto też uprawiana jest w szerokim zakresie. Gdyby jednak natura rubla uległa zmianie, musiałaby upaść i sama spekulacja. Na dziś są to jeszcze *pie desideria*, słusznie jednak uczyniono krok pierwszy celem ukrócenia nadużyć zbyt rażących.”

W Birż. wiad. znajdujemy następującą informację: „Według pogłosek, do rady państwa wniesiony będzie niebawem projekt zmiany obowiązującego obecnie systematu pasportowego. Stosownie do tego projektu pasporty w razie stałego przebywania w miejscu zamieszkania nie będą obowiązkowymi z pewnemi tylko wyjątkami. We wszelkich innych wypadkach wydawane będą zamiast blankietów książeczki: dla szlachty dziedzicznej i osobistej, oby-wateli honorowych i kupców na lat 10, dla mieszczan zaś, włościan i rzemieślników na 5 lat, przyczem opłata w formie marki stemplowej wnoszoną będzie corocznie. Cena pasportów ma być znacznie niższą. Osoby, zalegające w opłacie podatków, będą miały wydawane pasporty krótkoterminowe (od 3-ich miesięcy do 1 roku). Na tych samych warunkach wydawane będą pasporty i żydom, z pewnemi jednak ograniczeniami, wypływającymi ze specjalnych przepisów, w różnych czasach wydanych. Przepisy, dotyczące pasportów zagranicznych nie ulegną żadnej zmianie.”

Towarzystwo popierania żeglugi handlowej ogłosiło konkurs na najlepszą pracę na temat „O środkach podniesienia floty handlowej Rosji przy obecnym stanie ekonomicznym państwa”. Nagrody ustanowione są dwie: pierwsza 700 rs., druga 300 rs. Prace powinny być napisane przez poddanego russkiego w języku russkim. Termin nadsyłania prac pod adresem Towarzystwa popierania żeglugi handlowej w Moskwie ustanowiony został na d. 13-ty stycznia 1894-go r.

Telegramy „Kurjera Warszawskiego”.

CHOLERA.

Drezno 7-go lutego. (Tel. pryw. K. W.) — Międzynarodowa konferencja w sprawie cholery ma się niebawem tutaj zgromadzić.

Berlin 7-go lutego. (Tel. pr. Kur. War.) — Rząd niemiecki zamierza wezwać rządy europejskie na konferencję, celem uregulowania zbyt ostrych przepisów co do zamknięcia granicy podczas cholery.

SPRAWA PANAMSKA

Paryż 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Na wczorajszym posiedzeniu izby deputowanych Millevoye wniósł interpelację w sprawie odkryć Rocheforta, dotyczących Clémenceau. Dérouléde potwierdza, że to samo powiedział mu Hertz. Minister Bourgeois oświadcza, iż rząd żadnej odpowiedzi w tej mierze dać nie może. Tylko sąd może tu wystąpić ze swoją niezawisłą interwencją. Trybuna izby nie jest filją sądu. Brisson oświadcza, iż sprawa ta nie ma związku z panamską. Clémenceau od-piera oskarżenie, jako dzieło głupstwa. Gotów on jest dać wszelkie wyjaśnienia sądowi, domaga się wszakże nawzajem opieki prawa nad sobą.

Paryż 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. Warsz.) — Ankieta uchwaliła zażądać od sędziego śledczego dalszych aktów, dokumentów i protokołów, aby przekonać się z nich, czy inni jeszcze deputowani są obarczeni winą.

Monachjum 7-go lutego. (Tel. pr. K. W.) — Książę-rejent zatwierdził wykreślenie Korneliusza Hertza z list bawarskiego orderu św. Michała.

WYBORY W HISZPANJI

Madryt 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Królowa rejentka podpisała dekret, zwołujący nowe kortezy na d. 5-ty kwietnia. Wybory do izby odbę-dą się d. 5-go marca, do senatu d. 19-go t. m.

KATASTROFA NA ZANTE

Ateny 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Na wyspie Zante 40,000 ludzi jest bez dachu. Trzy czwarte miasta leży w gruzach. Trzęsienia ziemi ciągle się ponawiają.

WALKI W AFRYCE.

Londyn 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Z Zanzibaru telegrafują o wybuchu poważnych roz-ruchów pomiędzy somalisami w Kitmaju. Ponieważ somalisowie znieważyli agenta angielskiej kompanji wschodnio-afrykańskiej, policja i załoga statku angielskiego „Widgon” dała do nich ognia. Ośmiu somalisów zginęło. Komisarz angielski Rennell Rodd udał się z Ugandy do Kismaju dla uśmierzenia buntu.

ROKOSZ KOLONISTÓW.

Londyn 7-go lutego. (Tel. pr. Kur. War.) — Z Rio de Janeiro telegrafują, że w Santa Fé 3,000 kolonistów podniosło rokosz z powodu podatku zbo-żowego. Mają oni broń i działa.

Berlin 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Przesłuchiwanie ekspertów w sprawie rusko-nie-mieckich rokowań celnych ukończone. Dzisiaj nastąpić ma w tej mierze pierwsza narada ministrów.

Paryż 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Hrabia Paryża ogłasza, że z powracającym ze wscho-du synem swoim, księciem orleańskim, zjedzie się w Sewilli.

Amsterdam 7-go lutego. (Tel. pryw. K. W.) — Żegluga na kanale Ymuiden od d. 2-go b. m., z po-wodu zapadnięcia się weń lokomotywy zawieszona, została znowu otwarta.

Londyn 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — W Huddersfield wybrano na miejsce zmarłego glad-stończyka do izby gmin konserwatystę Croslanda.

Rzym 7-go lutego. (Tel. pr. Kur. War.) — Dochody państwowe w ciągu siedmiu miesięcy bie-żącego roku rachunkowego przyniosły o 20 miljo-nów więcej, niż w tym samym okresie czasu r. z.

Barcelona 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. W.) — Z powodu otwarcia kaplicy protestanckiej przyszło tutaj do silnych zaburzeń. Rzucano bomby i strzelano. Trzech policjantów jest rannych. Dziesięć osób aresztowano.

Jassy 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Utrzymują tutaj, że Natalja przybędzie tu w ciągu miesiąca, a po Wielkiejnocy uda się do Serbji.

Bukareszt 7-go lutego. (Tel. pryw. K. W.) — Uroczystości z powodu przybycia następcy tronu z świeżo poślubioną małżonką do Bukaresztu skończone. Najpiękniejszym epizodem było wyprawienie kosztem królewskim wesela dla 32-ch par nowożeńców z całego kraju, reprezentujących tyleż okręgów Rumunji.

Kair 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. Warsz.) — Kedyw otworzył w Abutig osobiście nową linię kolei.

Waszyngton 7-go lutego. (Tel. pr. K. W.) — Rząd otrzymał depeszę od przedstawiciela swojego na wyspie Hawaj donoszącą, że wszystkie państwa uznały nowy rząd.

Melbourne 7-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.) — Powódź zalała wiele miejscowości. Sporo ludzi zginęło.

Berlin 7-go lutego. (Tel. pryw. Kur. War.) — Ruble w gotówce 210 50 (wczoraj 210.40) Ruble na dostawę 210 50 (wczoraj 210.25)

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Panu D. Birn... w Chmielniku. — Dozór nad patentami handlowo-przemysłowymi, jak również wszelkimi dochodami ministrowi skarbu, pozostaje i nadal w rękach inspektorów podatkowych, których liczbę p. minister skarbu co roku powiększa. Niezależnie wszakże od tego, reskryptem tegoż ministra z d. 26-go marca 1892 go r. za N 2280, obowiązek czuwania nad prawidłowym prowadzeniem handlu włożono i na urzędników akcyzów wszelkiego stopnia, do kontrolerów włącznie, a nawet w wyjątkowych razach i na tak zwanych nadmotszczyków. Charakter współdziałania urzędników akcyzów i rozmiarów tegoż współdziałania powinni bliżej określić za wspólnym porozumieniem się panowie zarządzający izbą skarbową i dochodami akcyzowymi w danej gubernji, osobiście zaś dozór poleca się urzędnikom akcyzów nad temi zakładami handlowymi i przemysłowymi, które, olok patentów handlowych, obowiązane są do wykupu patentów tytoniowych i akcyzowych różnego rodzaju. Do prowadzenia wszakże jeneralnej rewizji zakładów handlowo-przemysłowych, uskuteczniając co roku przez deputacje handlowe, przy udziale inspektorów podatkowych, urzędnicy akcyzów nie powinni być używani.

Panu M. B. z Twardej. — Wspomniany we wskazanym ustępie podatek dodatkowy w wysokości połowy ceny patentów stosuje się tylko do zakładów przemysłowo-handlowych, opłacających patenty akcyzowe niezależnie od patentów handlowych. Zakłady tego rodzaju były dotąd albo zupełnie wolne od obowiązku opłacania podatku dodatkowego (resp. dochodowego), jak np. gorzelnie, destylarnie, fabryki tytoniów, rektyfikacje i t. p., lub też opłacały ten podatek w bardzo niskich rozmiarach, zależnie od kategorii, do jakiej były zaliczone ze względu na rodzaj wykupowanego patentu handlowego, za wyłączeniem szynków, które stanowiły oddzielną kategorię.

Dziesięcioleciu primumatorowi. — Według prawa, każde z dzieci, z chwilą dojścia do pełnoletności, zażądać może od ojca swojej schedy po zmarłej matce. Schemata taka, gdy dzieci zostało sześcioro, a matka zmarła bez sporządzenia testamentu, wynosi siódmą część całego majątku nieboszczki matki, każde bowiem z dzieci dostaje winno 1/7 na własność, a ojciec także samą część na dożywocie, po którego ustaniu i ta część na rzecz dzieci przechodzi (art. 232 kod. cyw.). Gdy po zmarłym bezpotomnie wuju pozostała wdowa i siostrzeńcy, to (naturalnie, o ile niema testamentu) wdowa otrzymuje na własność 1/4 część całego spadku, a pozostałe 3/4 podzielone być winny na ilość sched, odpowiednią do takiej liczby rodzeństwa spadkodawcy, jaka się znajdowała przy życiu w chwili jego zgonu, lub od jakiej wywodzi się występujący w roli sukcesorów jego siostrzeńcy (art. 233, 742 i 743 kod. cyw.). Tak np. gdy spadkodawca zostawił wdowę, jednego siostrzeńca po siostrze A. i dwoje siostrzeńców po siostrze B., to 1/4 spadku dostanie wdowa, połowę reszty czyli 3/8 całej masy spadkowej otrzyma siostrzeniec pierwszy, a po 1/16 czyli 3/16 całej masy siostrzeńcy po siostrze B.

GIEŁDA.

Warszawa 7-go lutego.

Dzisiejsze poranne szacowania berlińskie nie wykazywały zmian wielkich, zapowiadały bowiem 210 i 210.25, co się równa kursom 47.62 1/2 i 47.55 bez kosztów, a otrzymane nadto depesze twierdziły, iż tendencja giełdy tamtejszej jest bezczynna. Nasze zebranie giełdowe rozpoczęło obroty kursem 47.60 (równia 210.10 m. bez kosztów) za Berlin wplatowy i podniosło tę cenę wobec braku oddawców do 47.72 1/2 (t. j. 209.50 m. za 100 rs.). Różnice tworzyły dziś 12 1/2 kop. i 5 kop. przy porównaniu wczorajszego kursu końcowego na korzyść Berlina. W dostawach robiono dziś dość dużo. Sprzedano dostawy z odbiorem stałym w końcu kwietnia r. b. po 47.67 1/2 i 47.72 1/2, z terminem dwumiesięcznym po 47.60 i w końcu b. m. po 47.65.

Waluty obce w średnim rachunku. Krótkim Berlinem obracano po 47.60, 47.62 1/2, 47.65, 47.67 1/2, 47.70 i 47.72 1/2,

przeważnie jednak po kursach 47.65, 47.67 1/2 i 47.70. Londyn krótki, Paryż krótki i Wiedeń krótki bez obrotów. Dyskonto bankowe w Berlinie 3%, w Londynie 2 1/2%, w Paryżu 2 1/2% i w Wiedniu 4%, w stosunku rocznym. Wartość walut nie notowanych urzędniczo: przekazy krótkie na Londyn 9.72, na Paryż 88.90 i na Wiedeń 80.80.

W papierach obrotu średnie, lecz bez ożywienia, przy tendencji mocnej. Żądano za listy likwidacyjne po 99.30 i po 99, względnie do wielkości odcinków, a otrzymano po 99.10 za kilka tys. rubli w sztukach po 1,000. Pożyczki wschodnie w zaoferowaniu nominalnym po 103 II-ej em. i po 104.25 III-ej em; Pożyczki wewnętrzne 4% są cenione po 95.75 I-ej serii z r. 1887-go i po 95.85 trzy następnne serie.

Listy zastawne ziemskie 5%, starano się umieścić po 102.60 I-ej serii i po 102.40 cztery następnne serie, a umieszczono kilkanaście tys. najmłodszej serii po 102.20. Listy zastawne 5%, miasta Warszawy ostarowano po 102.50 I-ej, II-ej, III-ej i IV-ej i po 102.40 V-ej i VI s., a kupiono kilkanaście tys. VI-ej serii po 102.10. Listy m. Warszawy są bardzo poszukiwane, lecz mało ich jest na targu.

Kupiono kilkanaście tys. 5% listów zastawnych m. Łodzi mieszanych serj po 100.90 i po 101, przy żądaniu po 101.50 I-ej serii i po 101.15 za trzy pozostałe serie.

Obligacje 5% kanalizacyjne m. Warszawy chciało zbywać po 101.50, a kupiono ich kilka tys. po 101.25.

W żądaniu akcje warszawskiego Banku dyskontowego po 340.

Zapłacono za kilka tys. marek w gotówce 47.55. Godzina 12-ta. Usposobienie giełdy dla walut obcych mocne.

Nieurzędowe kursy żądano: za Berlin krótki 47.85, za Londyn krótki 9.71, za Paryż krótki 88.90 i za Wiedeń krótki 80.75 W. O.

Okowita. Cena dystylatorów. Wiadro 100% rs. 10.91 1/2 do rs. 10.99 3/4 netto. Wiadro 78% rs. 8.70 do rs. 8.75 — 2%. Dowozy i zapasy dostateczne. Usposobienie słabsze. Cena warsz. Tow. ocz. i sprzed. spirytusu rs. 11.25 za 100%.

Sprawozdania z targów.

Targ zbożowy na Pradze w dniu 6-ym lutego. Na targ praski w dniu dzisiejszym dowieziono 12 wagonów zboża, z których 1 żyta, 7 owsa, 3 gryki i 1 kaszy jaglanej. Usposobienie targu słabe, kierunek cen zniżkowy. Żyto słabo, wyborowe nabywano po 80 do 81 kop., średnie 77—79 kop., ordynaryjne po 75 do 76 kop. Owies spokojnie, wyborowy sprzedawano po 90—93 kop., za średni po 82 do 87 kop., za ordynaryjny po 75 do 80 kop. Tendencja dla jęczmienia spokojna, kupowano browarny po 78 do 84 kop., za towar na paszę 67—73 kop. Gryka spokojnie, względnie do gatunku osiągała 79 do 93 kop. Dla kaszy jaglanej tendencja słaba, placano po 92 do 102 kop. stosownie do dobroci ziarna.

Magazyny tranzytowe przy stacji Praga kolei warszawsko-terespolskiej.

Sprawozdanie z dnia 7-go lutego 1893 r.

Table with columns: wyszło, przyszło, pozostało, wag. and list of goods like Żyta, Owsa, Maki żytniej, etc.

Libawa dnia 3-go lutego. — Żyto (z gwarancją 120 funt. hol.) bez zmiany, ruskie 57 1/2 kop. placano i poszukiwano, Pszenicy nie notowano. Owies biały cicho, litewski suchy 72—73 k. w poszuk., kurl. i litewski wyborowy 77 do kop. 82 w poszukiwaniu, najlepší 83—87 kop. w poszuk., miński od 76 kop. w poszukiw., dobry ruski 75 kop. w poszukiwaniu, ruski dobry biały 77—78 kop. w poszukiwaniu, wyborowy 80 kop. do 86 kop. w poszukiwaniu, owies czarny spokojnie, wyborowy 74 1/2 kop. w poszukiwaniu, owies czarno-pstry 71 do 72 kop. w poszukiwaniu. Jęczmień bez obrotów. Hreczka mocniej (z gwarancją 100 funt. hol.) 82—83 kop. w poszukiw., lekka do 75 kop. w poszukiwaniu. Krupa bez ruchu. Groch suchy spokojnie na paszę 70—71 k. w posz., mało-ruski 78—79 kop. w poszukiwaniu. Bob 79—80 kop. w poszukiwaniu. Wyka spokojnie, ruska 65 do 75 kop. w poszukiwaniu, litewska 50—60 kop. w poszukiw. Fasola bez ruchu. Siemie lniane bez zmiany, litewskie 7-miarowe 150—151 kop. w poszukiwaniu, ruskie 7-miarowe 150—151 kop. w poszukiwaniu, stepowe 7-miarowe od 152—153 kop. w poszukiwaniu, 6-miarowe 137—138 kop. w poszukiwaniu. Maki chmielne, słonecznikowe i konopne bez obrotów. Otręby pszenne słabo, grube 56—58 kop. w poszukiwaniu, średnie 48—50 kop. w poszukiwaniu, miakkie 49—48 kop. w poszukiwaniu. Siemie konopne suchie bez ruchu. Lnica 70 do 125 kop. w poszukiwaniu. Dowóz w dniu 1-ym i 2-ym lutego r. b. wyniósł: 16 wagonów żyta, 85 wag. owsa i 210 wag. różnych innych towarów.

Gdańsk 4-go lutego. — Pszenica krajowa i tranzytowa miała słabą podaż i tendencję spokojną, bez zmiany. Placano za polską tranzyto jasno-pstrą 766 gr. 126 1/2 m., 769 gr. 127 m., jasną 772 gr. 129 m., białą cokolwiek obdadzoną żytem 774 gram, 127 mar., wysoko-pstrą 774 gram. 129 mar. za tonne.

Terminy tranzyto: na kwiecień-maj 131 mar. w zaoferowaniu, 130 1/2 m. w poszukiwaniu; na maj-czerwiec 132 1/2 mar w zaoferowaniu, 132 mar. w poszukiwaniu; na czerwiec-lipiec 134 1/2 mar. w zaoferowaniu, 134 mar. w poszukiwaniu. Cena regulacyjna tranzytowej 124 mar. Żyto mocno. Placano za polskie tranzyto 750 gr. 103 m., 753 gram; 102 1/2 mar. Wszyskie za 714 gram. i tonne. Terminy: na kwiecień-maj dolno-polskie 107 mar. w zaoferowaniu, 106 mar. w poszukiwaniu; na maj-czerwiec dolno-polskie 108 mar. w zaoferowaniu, 107 1/2 mar. w poszukiwaniu. Cena regulacyjna dolno-polskiego 103 mar. Jęczmień i owies bez obrotów. Polski ben koniski tranzyto 109 mar. za tonne placono. Kukurydza ruska tranzyto najpiękniejsza 85 mar. za tonne targowano. Gorczyca polska tranzyto żółta 3.80 m. za tonne placono. Konieczyna nasienna biała osnale, czerwona słabo i niżej; placano za białą 50 m., 60 mar., 62 1/2 m., 63 m., 65 m., 68 mar., 70 m., za czerwoną 55 m., mar., 56 m., 59 mar., 60 m., 61 m., 62 m., 63 mar., 64 mar., 66 m., za 50 kil. Otręby żytnie polskie 4.10 m. za 50 kil. placono. Spirytus niepodlegający cłu w towarze gotowym 51 mar. w poszukiwaniu, na luty-marzec 51 mar. w poszukiwaniu; podlegający cłu w towarze gotowym 31 1/2 mar. w poszukiwaniu, na luty-marzec 31 1/2 mar. w poszukiwaniu. Dla cukru w Gdańsku tendencja wyczekująca, a w Magdeburgu stała. Kurs w Gdańsku 210.95 mar. za 100 rs.

Surowe produkty browarne. Dowóz jęczmienia na rynek warszawski przy dobrych drogach dosyć był znaczny. Ceny pozostały bez zmiany; za korzec jęczmienia czterorzędowego placano rs. 3.75 do rs. 4, za korzec dwurzędowego rs. 4 do rs. 4.40. Cena siodła za pud w żądaniu wynosi rs. 1.70 do rs. 1.95. Obrotów chmielem krajowym nie było. W Norymbbergi wskutek mrozów pakowanie chmielu nie mogło się odbywać z tej przyczyny obroty były ograniczone. Dopiero w ostatnich dniach mrozy zelzały i obroty dzienne z 50 bel wzrosły do 500 bel. Ceny, przy umiarkowanej tendencji, pozostały bez zmiany. Za 50 kilogramów notowano: chmiel targowy 95 do 120 mar., holledeuski 105—160 m., górski 125 do 130 mar., bański 120—140 mar., wirtemberski 120 do 140 mar., spaltowski 160 do 200 mar., żatecki w Czechach 100—115 reńskich, a nawet do 120 reńsk.

Żelazo ciągle drogie. W ostatnim tygodniu i luta w Dąbrowie cenę swą podwyższyła. Obecnie cena zasadnicza wynosi około rs. 1.70 w handlu hurtowym.

PRZEWODNIK PROWINCJONALNY.

Premjówki z wypłatą dowolną od rs. 5, z zadatkowaniem rs. 15, wygrana kupującego. Sprzedaż: Rosyjski Bank Handlowy i Komisowy w Łodzi u W-go A. Landé, Cegielniana 23, d. Frydmana. 522

ŚLIZGAWKA

Warszawskich Łyżwiarek i Łyżwiarzy aleja Ujazdowska nr 15, elektrycznie oświetlona codziennie, urzęda w nadechodzącą środę, 8 lutego r. b.

Illuminacje, muzyka

i tańcami od godziny 5-ej po południu. W razie mrozu nad 10° lub zupełnej odwilży, odłoży się takowe do pierwszego dnia niezbyt mroźnego. 498

DOM BANKOWY Br. Popławski

w WARSZAWIE, Wierzbowa, Hotel Angielski. Dokonywa wszelkich operacji pieniężnych. Asekuruje Pożyczki Premjowe I i II emisji po 65 kop. Przyjmuje w komis zboże, wełnę, chmiel etc. 79r

— Dr Wł. Daniwski powrócił. Aleja Jerolimiska 31. 534

W ogrzewanym Cyrku

przy ulicy Ordynackiej Cyrk Ernesto Ciniselli

Dziś, wielkie przedstawienie z udziałem nowych artystów, jako to: M-lle Loyol, konnojezdki konkursowej, p. Gautier, króla żokejów, Mr i Miss Othon, jedynych gimnastyków. Występ całego towarzystwa. Szczegóły w afiszach. 184r

— S. H. Dąbrowski, Żabia 2, poleca kwiaty i Egrety balowe tanio. 370

ZAKŁAD KEFIROWY

b. aptekarza **K. Życkiego** przeniesiony został na ulicę Trębacką nr 5 i poleca prawdziwy leczniczy **Kefir** po niższej cenie: pojed. but. 15 kop. Abonament miesięczny 3 rs. 50 kop. z odstawa. 528

UJEŹDŻALNIĘ

moja, istniejąca przy ulicy Żórawiej pod nr 47 skasowawszy, sprzedałem w celu przeniesienia takowej i urządzenia jej z wiosną r. b. według dzisiejszych wymagań w innym, dogodniejszym tak dla zakładu jak Szanownej Publiczności miejscu. Po urządzeniu tejże będę miał zaszczyt powiadomić o tem łaskawą na mój zakład Publiczność, nadmienając, że przez czas budowy nowej ujeżdżalni zakład czasowo przeniesiony będzie w inne miejsce, o czem w swoim czasie nieomieszkałam zawiadomić Szan. Publiczność. 514 Z poważaniem

Bogumił Krause.

Dr **Jakób Halpern**, b. lekarz na klinikach zagranicznych. Choroby *skórne i weneryczne*. Do 10 r. i od 3—5 po p. Nowy-Swiat 36. 213

KOMITET

Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego zawiadamia pp. Członków, że w d. 8-ym lutego 1893 roku, o godz. 8½ wieczorem, urządzony będzie wieczór tańcujący. Bilety bezpłatne imienne dla członków i ich rodzin wydawane będą w d. 6 i 7 lutego r. b. od godz. 8-ej do 10-ej wieczorem. 185r

ELIKSIR DO ZĘBÓW

Dra Ciunkiewicza
wyrobu apteki
H. BIERTÜMPFLA

Marszałkowska róg Świętokrzyskiej
Cena flakonu rs. 1. 502

Dr **JAN MARCZEWSKI**
Marszałkowska 136.
Przyjmuje od 1—2-jej i od 4—6-jej. 238

— Na wystawie alkoholycznej w Paryżu w r. 1892 przyznany został medal złoty dystylarni **J. Tykocinera w Kaliszu za wyborny spirytus i doskonałe wódki.** 518

— **W. Ozerniawski**, obrońca przy ul. Grzybowskiej pod nr 17, m. 19, przyjmuje do obrony i przeprowadzenia wszelkie sprawy kryminalne w sądzie Okręgowym i Izbie sądowej, udziela rad w tych sprawach biednym bezpłatnie. 506

KORESPONDENCJA PRYWATNA.

— Masee z 5-jej maskarady (Paulinie).— Ponieważ nie widzieliśmy się w przeszły poniedziałek, czekałem do tej pory wiadomości. Pragnąc w jaknajkrótszym czasie widzieć się z panią, prozę wskazać sposób zobaczenia się. 526

Adam.

Kurs giełdy warszawskiej.

Dnia 7 lutego 1893 r.

Weksle.	Żąd.	Plac.
Berlin 100 mar. z krót. term.	—	—
Londyn 1 funt ster.	—	—
Paryż 100 franków	—	—
Wiedeń 100 guld.	—	—
Papiery publiczne:		
5% Listy zast. z r. 1869 duże	102.60	—
male	—	—
Listy zast. m. Warsz. serji I	102.50	—
II	102.50	—
III	102.50	—
IV	102.50	—
V	102.40	—
VI	102.40	—
Listy zast. m. Łodzi serji I-iej	101.50	—
4% Listy likwidacyjne duże	99.31	—
male	99.	—
Bilety Banku Ces. ser. I, III, IIII	—	—
Ros. Poż. Premjowa z r. 1864	—	—
1866	—	—
I Pożyczka wschodnia rs. 100	—	—
II	103.	—
III	104.25	—
4% nowa pożyczka	95.35	—
Listy wileńskie długotermin.	—	—
Akcje i obligacje:		
Obligacje miasta Warszawy	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-w. rs. 100	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-b. rs. 100	—	—
Akcje dr. żel. warsz.-terespol.	—	—
Akcje dr. żel. Jabr.-Łódzkiej	—	—
Akcje Banku handl. warsz.	—	—

Wartość kuponu.

(po potrąceniu podatku skarbowego)
Od Listów zas. ziemskich 5% kop. 59⁴
Od Listów zast. m. Warszawy kop. 166³
Od Listów zast. m. Łodzi kop. 126⁷
Od Listów likwidacyjnych kop. 69⁷
Od Obligów m. Warszawy 150⁴

Targi

NA PLACU WITKOWSKIEGO
Dnia 7 lutego 1893 r.

	Pud		Korzec	
	od	do	od	do
	Kopiasjak			
Pszonica 242 sm. i ord.	—	—	—	—
" pstra i dobra	—	—	—	—
" biała	—	—	580	—
" wyborowa	—	—	605	615
Żyto wyborowe 232 funt.	—	—	450	470
" średnie	—	—	—	—
" wadliwe	—	—	—	—
Jęczmień 2 i 4 rzęd. 202 f.	—	—	—	—
Owies	—	—	270	315
Gryka	—	—	—	—
Krzepik letni	—	—	—	—
" zimowy 212 funt.	—	—	—	—
Rzepak rapos. zim. 212 f.	—	—	—	—
Groch polny 262 funt.	—	—	—	—
Kasza gryczana	—	—	—	—
Kasza jaglana	—	—	—	—
Siana pud.	50	55	—	—
Słomy pud.	28	32	—	—

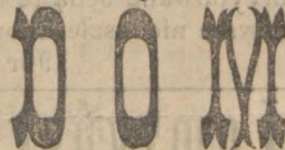
Potrzebny Lokal fabryczny,

składający się z obszernych oraz mniejszych i widnych sal, razem obszaru około 1500 łokci kwadratowych, z siłą parową lub bez, siła parowa może być odnajęta. — Oferty w Kurjerze Warszawskim pod literami D. W. 212. 171

Urząd Starszych Zgromadzenia Kotlarzy,

zawiadamia pp. Członków, iż sesja półroczna odbędzie się w dniu 6 (18) b. m. i r., t. j. w Sobotę, o godzinie 6-jej wieczorem przy ulicy Elektoalnej № 9. 160

Do sprzedania z wolnej ręki

w Warszawie, przy ulicy Marszałkowskiej, blisko dworca D. Ż. W.-W. Reflektanci raczą się zgłaszać po szczegółowe objaśnienia do adw. przysięgłego Jana Szczekowskiego, Marszałkowska 108, od godz. 5—7-jej. 182

Nagrody rs. 10.

Przy wyjściu z hotelu Angielskiego, przechodząc ulicą Wierzbową zgubiono zegarek złoty, ankiei, o jednej kopercie z dewizką złotą (dwa łańcuszki spojone klamerką). — Znalazca zechce odebrać pod adresem: Nowolipie № 39, mieszk. 4. 187

Gdańskie Warsztaty okrętowe i Zakład budowy maszyn

Johannsen et Co.,
Gdańsk,
buduje szalupy i parowce pasażerskie wszelkiego rodzaju, wioślowe, kołowe i srubowe. 183R

Kto nabywa należności na niemieckie wyroby gumowe nie wykupione?

Tamże znajdują się oprócz tego znaczne zapasy takichże towarów, a mianowicie: instrumenty chirurgiczne, termometry, Szprycki i artykuły gumowe paryzkie, które fabryka odstąpić zechce. Bliższa wiadomość u Karola Schaub w Kasel (Hessja). 194

Tylko do Soboty

pozostaje w Muzeum Szultze-Bieńkowskiej, 199
Królewska № 16,

Cud natury,
Żywy chłopczyk
z głową ptaka,
Wejście tylko 20 k.

DOMINIUM Osiecz Wielki,

w powiecie Włocławskim, gubernji Warszawskiej, ma do wydzierżawienia od 1 Lipca 1893 r. dwa folwarki, wielkości ogółem mniej więcej 30 włók. — Bliższych informacyj udzieli Administracja Dóbr Osiecz Wielki; stacja kolei, poczty i telegrafu **Kowal.** 189r

OGŁOSZENIE.

Praska Komisja Wojskowa Budownicza, podaje niniejszem do wiadomości, iż w dniu 1 (18) Lutego roku bież., o godzinie 12-jej w południe, w Kancelarji Komisji, mieszczącej się na Nowej Pradze, przy ulicy Stalowej pod № 1, odbędzie się licytacja na dostawę kamieni polnych, potrzebnych do robot brukarskich przy nowo-wystawionych Koszarach na Pradze, w ciągu sezonu budowlanego roku 1893.

1) Licytacja dopełniona zostanie za pomocą głośnego oświadczenia cen i składania oświadczonych deklaracji.

2) Koperty zawierające rzeczony deklaracje w dniu licytacji podane być powinny Prezjdującemu Komisji, nie później jak do godziny 12-jej w południe.

3) Przedsiębiorca obowiązany będzie dostarczyć: a) kamieni polnych 3 do 4 werszk. około 190 sążni sześciennych, oraz b) gruzu kamiennego około 20 sąż. sześcienn do zasypania przy robotach brukarskich.

Warunki szczegółowe, dotyczące dostawy kamieni są do przejżenia w Kancelarji Komisji każdodziennie od godziny 10-jej zrana do 2-jej po południu, począwszy od dnia 25 Stycznia (6 Lutego) r. b. 183r

Para Ogierów

karych, katęcianych, nie drogo do sprzedania. — Wiadomość Długa № 25, u stróża Ignacego. 195

PASY „BALATA“ CLOUTHA

transmisyjne, gumowe, z przekładkami bawełnianymi, jednolite, wytrzymałe na wilgoć i parę, nie wyciągające się i nie obślizgujące się na pasowych kołach,

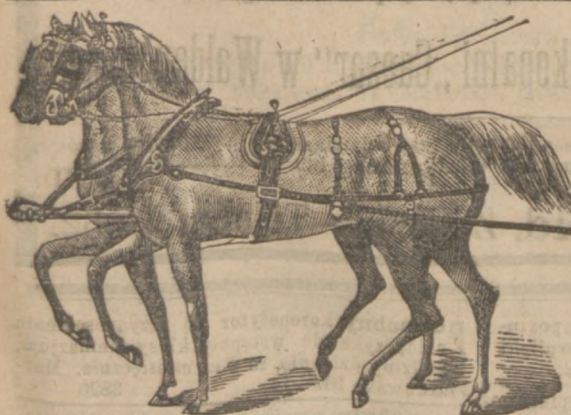
Najlepsze i Najtańsze

z wszelkich dotąd znanych pasów

Jedyny Reprezentant i Skład główny

J. E. Kléber, Warszawa, Złota 34,

najlepsze referencje, próby oraz cenniki, wysyła na żądanie franko i gratis Panom Handlującym następuje rabat. 155

170R

MAJĄTEK

w Galicji, pod Tarnowem, w prześlicznej okolicy, w najlepszej i wyłącznie pszenicznej glebie, z pięknym nowym domem mieszkalnym wśród parku, na samym torze kolejowym, prowadzącym do Krakowa, Sącza, Szczawnicy, Zakopanego, z piękną rzeką kąpielową, jest do sprzedania wiosną 1893. — Bliższe szczegóły pod adresem: Władysław Gasowski, Galicja przez Tarnów, poczta Tuchów w Buchcicach. 196

Niniejszym mam honor donieść Sz. moim odbiorcom, iż zakład mój wyrobów rymarskich i siodlarskich, istniejący od lat 10 w Warszawie przy ulicy Senatorskiej № 10, z powodu zupełnej przebudowy tego domu, **przeniesiony został na ulicę Królewską № 6 róg Saskiego Placu.** — Upraszając zarazem o dalsze względy, jakimi dotąd firma moja łaskawie zaszczycona była, zapewniam, iż jak dotąd tak i nadal najusilniej starać się będę godnie odpowiedzieć położonemu we mnie zaufaniu Sz. Klienteli, z czem się poleca

Adam Zawadzki.
Królewska № 6.

Złoty Medal 1885 r.

ogniotrwałe
KASSY Roberta Bohtego,
Nowy-Swiat № 34.

SPECJALNA FABRYKA

nagrodzona medalami na wystawach Europejskich i Amerykańskich. — Wyrób pierwszorzędny. — Ceny niskie, znaczny wybór. — Cenniki z rysunkami wysyłają się bezpłatnie. 284

Istniejąca od roku 1856
Parowa Fabryka Musztardy
A. SCHWEITZER,

Królewska 23, znanej dobroci wyrób swój, sprzedaje na garncie, kwatery i słoiki i tenże poleca. 131R

Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu,

ma zaszczyt podać do wiadomości, że w myśl § 28 Ustawy, doroczne Zebranie Ogólne Członków Towarzystwa, odbędzie się w dniu 24 Lutego (8 Marca) r. b. 1893, o godzinie 7-iej wieczorem w biurze Zarządu przy ulicy Królewskiej pod Nr 14.

Przedmiotem narad i uchwał będą:

- 1-o. Przedstawienie Sprawozdania Zarządu wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat za rok zeszły 1892, oraz raportu delegacji rewizyjnej.
- 2-o. Przedstawienie Sprawozdania Rady z jej wnioskiem o rozdział zysków i o zatwierdzenie bilansu za rok zeszły 1892 oraz etatów na r. b. 1893.
- 3-o. Wybór 4-ch Członków Rady, jednego Członka Zarządu i 3-ch Członków do delegacji rewizyjnej na rok bieżący 1893 oraz 3-ch ich zastępców.

Każdy Członek ma prawo uczestniczyć osobiście na posiedzeniu lub przez pełnomocnictwo, które najpóźniej na dni trzy przed Zebraniem Ogólnym, winno być zaprodukowane Zarządowi Towarzystwa.

Członek Towarzystwa obecny na Zebraniu, może mieć oprócz własnego, dwa głosy z pełnomocnictwa.

Karty wejścia wydawane będą w biurze Towarzystwa, poczynając od dnia 1 Marca r. b., między godzinami 10-tą zrana a 3-ią po południu.

Gdyby na Zebraniu, w oznaczonym powyżej terminie nie znalazła się liczba Członków, wymagana w § 30 Ustawy, to jest połowa ogólnej ich liczby, wynoszącej obecnie 2196 Członków, powtórne Zebranie Ogólne naznacza się na dzień 16 (28) Marca r. b., godzinę 7-mą wieczorem, w gmachu Resursy Kupieckie w Warszawie pod Nr. 40 przy ulicy Senatorskiej, na którym to Zebraniu, bez względu na ilość zgromadzonych Członków, rozpoznawane i decydowane będą te tylko przedmioty, które były przygotowane na pierwsze niedoszłe Zebranie Ogólne. 190r

Rada Gubernjalna Łomżyńska Dobroczyńności Publicznej,

zawiadamia, że w dniu 9 (21) Lutego r. b., o godzinie 12-iej w południe, odbywać się będzie w mieście Łomży, w sali posiedzeń Rządu Gubernjalnego, licytacja w czwartym terminie na wydzierżawienie na lat dwanaście, t. j. od 1 (13) Marca 1893 do 1 (13) Marca 1905 r., dóbr instytucjonalnych Boguty-Pianki, położonych w powiecie Ostrowskim, gubernji Łomżyńskiej.

Przystępujący do licytacji winni złożyć świadectwo kwalifikacyjne, wydane w myśl postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 24 Listopada 1818 r., przez Naczelnika powiatu i jako vadium rs. 83.

Warunki licytacyjne w Kancelarii Rady Gubernjalnej przejrza-
ne być mogą. 191r

Nareszcie doczekała się

PRAGA RESTAURACJI

z eleganckimi gabinetami, w której można dostać: wyborne Śniadania, Obiady i Kolacje. Piwa antaikowe, butelkowe, Portery, Wina, Wódki, najrozmaitsze przekąski, smaczne a tanie. — Godziennie Koncert od 7-iej wieczór. — Sławne Pragskie Międy, ulica Targowa № 13. 192R

Nauka i wychowanie.

Angielka rodowita, wyższy dyplom, lekcje trzy tygodniowo, miesięcznie rs. 3. Bracka 6, mieszkania 16. 3551

Biuro kaucjonowane nauczycielskie K. Jaworskiej, Krakowskie-Przedmieście № 7. Rekomenduje nauczycieli, nauczycielki, bonny. 70r

Chora nauczycielka, pozbawiona środków do życia, nie może wychodzić na miasto, udziela dzieciom lekcje w mieszkaniu, dla przygotowania ich do szkół. Tamże dają się lekcje na fortepianie po kop. 15. Wąski Dunaj № 9, mieszk. 3. 381r

Gimnastyka szwedzka, higieniczna i lecznicza dla pań i dzieci. Zakład Heleny Kuczańskiej, Mazowiecka 5. 1344

Francuzka konwersacja oraz lekcje. Współna 32—14, od 11—1-iej. 2829

Francuzka patentowana udziela lekcji, od 2 rs. miesięcznie. Wiejska 3—10, róg Instytutowej. 3961

Lekcje francuzkiego, ruskiego, niemieckiego, polskiego, muzyki. Kruca 38, mieszkania 11. 3853

Nauczycielka z wyższym patentem matematycznym poszukuje lekcji oraz korepetycji. Sołna 8, m. 14. 3946

Nauczycielka z patentem poszukuje miejsca na wyjazd. Szkolna 8—16. 3815

Nauczycielka muzyki udziela takowej na mieście. Mokotowska 52, m. 18. 3957

Nauczycielka szkoły włoskiej udziela śpiewu, na niesłychanie dogodnych warunkach. Hoża 5, m. 10, do 12-iej. 401r

Niemieckiego języka konwersacji udziela nauczyciel. Nowy-Świat 44, m. 20. 3643

ZARZĄD BROWARU RADZIKÓW (pod Bloniem),

podaje do wiadomości, iż z dniem dzisiejszym odebrał p. Władysławowi Werner prawo sprzedaży piwa z browaru Radzików i takową powierzył wyłącznie tylko p. Z. Eber w Warszawie, Chmielna № 72.

Radzików, dnia 17 Stycznia 1893 roku,

Właściciel browaru Radzików
Bolesław Wielogłowski.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, mam honor zawiadomić Sz. PP. Odbiorców, iż główna sprzedaż piwa Radzikowskiego w antaikach, jak również w butelkach, odbywa się w składzie moim przy ulicy Chmielnej № 72, Telefonu 726.

Jak dotąd tak i nadal staraniem mojem będzie z akuratacją i możliwym pośpiechem wypełniać powierzone mi obywatelki i ku zupełnemu zadowoleniu Szan. Odbiorców, czego rękojmią służyć może dwudziestokilkuletnia działalność moja.

154R

Z szacunkiem **Z. Eber.**

FABRYKA

Osi powozowych i Kół gumowych

W. WELLER & Co

w Moskwie,

otworzyła w dniu 1 Lutego r. b. w Warszawie,
przy ulicy Tomackiej Nr 13,

Skład wyrobów swoich znanych z starannego i trwałego wykończenia i poleca takowe pp. Fabrykantom powozów i Właścicielom remiz. — Obsadzenie gumy na koła, uskutecznia się także na miejscu. 177R

Magistrat miasta Warszawy.

Dnia 3 (15) Lutego r. b., o godz. 12-iej w południe, odbędzie się w sali licytacyjnej Magistratu m. Warszawy, licytacja in minus przez opieczętowane deklaracje

na dostawę w ciągu lat trzech, od dnia 1 (13) Lipca 1893 r., do takiejże daty 1896 r., koni do karawanów, od cen w warunkach licytacyjnych pomieszczonych.

Do licytacji dopuszczone będą tylko osoby wyznania chrześcijańskiego.

Mający zamiar ubiegania się o rzeczony przedsiębiorstwo, złożą w dniu do licytacji naznaczonym, do godziny 12-iej w południe, na ręce p. o. Prezydenta miasta zapieczętowaną deklarację napisaną bez poprawek, na papierze stemplowym ceny kop. 80 podług wzoru poniżej zamieszczonego, wraz z kwitem kasy m. Warszawy, na złożone vadium w ilości rs. 2,000, które nie utrzymującemu się przy licytacji będą zwrócone.

Warunki są do przejrzania w Wydziale Administracyjnym Magistratu codziennie, w jawnym dni świątecznych, szczegółowe zaś ogłoszenie o licytacji, jako też wzór do deklaracji, wydrukowane zostały w Dzienniku Warszawskim i w Gazecie Policijnej. 117r

Mamy zaszczyt donieść, żeśmy powierzyli Domowi Handlowemu ADOLFA HIRSCHFELDA w Warszawie, wyłączną sprzedaż naszego koksu giserskiego w Królestwie Polskiem.

Zarząd Towarzystwa kopalni „Caesar“ w Waldenburgu.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, zawiadamiam, że przyjmuję zamówienia na KOKS GISERSKI, franko z Waldenburg lub też franko fracht stacją Sosnowice, włącznie z cłem. 193

Adolf Hirschfeld, Złota 14—Telefon № 532.

Niemka, nauczycielka, muzykalna poszukuje lekcji przed południem. Nowolipki 12, mieszk. 7. 3592

Na cztery udzielam lekcji. Karpiński, Chłodna 22, m. 27. 3694

Potrzebny jest na prowincję w średnim wieku nauczyciel (kawaler), do chłopczyka 13-letniego, pensji 100 rs. rocznie i utrzymania. Oferty składać: Południowo zachodnia droga żelazna, stacja Holoby dla Kosińskiego w Mirynie, (adres po rusku proszę pisać). 3937

Potrzebna polka z gimnazjalnym wykształceniem, francuzkim, muzyką, znająca się na gospodarstwie, do dzieci. Nowo-Wielka № 15, m. 1, godz. 8 codziennie—również student za obiady do korepetycji dwóm chłopcom, fiolog. 3858

Potrzebny student ruski, lekcje ruskiego, matematyki. Złota 46—15 od 8—4. 3938

Potrzebny korepetytor do przysposobienia chłopczyka do wstępnej klasy gimnazjum, 2 godziny dziennie, za 4 rs. miesięcznie. Marszałkowska 107—14. 3820

Poszukuję ucznia wyższych klas lub studenta izraelity do dwóch chłopców, na dwie godziny rs. 10 miesięcznie. Wiadomość: ulica Świętojeńska № 28, m. 55. 3849

Potrzebna gimnazystka na wyjazd do przygotowania dzieci do gimnazjum. Żółta 22, m. 24. 3882

Student 4-go kursu matematyki, udziela lekcji. Jerozolimka 78—13. 3903

Uczennica wyższego kursu Konserwatorium udziela muzyki na własnym fortepianie. Oferty przyjmuje Kurjer dla B. S. 3700

Niemieckiego z konwersacją udziela grun-
townie, niedrogo nauczyciel. Ul. Sienna 13—37. 3536

